

3

Limburgs Tijdschrift voor *Genealogie*

uitgave van de Sectie Genealogie van het Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

Inhoudsopgave

Van de redactie	74
Omzwerving in eigen stad door ing. A.P.J.H. (Ton) van den Berg, avdb@planet.nl	75
Andreas van Wel, pastoor en volleerd administrateur van de parochie Breust (1705-†1744) door drs. H.J.L.M. (Henk) Boersma, hjlmboersma@ziggo.nl	83
Derde Limburgs Kwartierstatenboek, enkele correcties en aanvullingen door Wil M.H. Brassé en Jan H. Hanssen w.brasse@gmail.com , jhanssen1954@kpnmail.nl	89
Boekbesprekingen:	
Boter, Eieren & Kaas	100
Keent Deel 1, Namen en Bijnamen door ing. H.J. (Bert) van Laer, vanlaer@home.nl	102
Het blazen Maenen door Jean Maenen, jean.maenen@skynet.be	103

Het LTVG verschijnt vier maal per jaar en is:

- Voor leden van zowel het Koninklijk LGOG als ook de Sectie Genealogie gratis. Het lidmaatschap van de Sectie Genealogie bedraagt voor leden van het Koninklijk LGOG € 25,00 per jaar. Leden van de Sectie Genealogie ontvangen drie maal per jaar een Nieuwsbrief.
- Een abonnement zonder enig lidmaatschap kost € 30,- per jaar.
- Losse nummers zijn verkrijgbaar voor € 7,50 per blad (excl. verzendkosten).

Voor lidmaatschappen, abonnementen en losse nummers:
Bureau Koninklijk LGOG, Postbus 83, 6200 AB Maastricht,
tel. 043 321 25 86.
Mailadres: info@lgog.nl. Website: www.lgog.nl.

Redactie: Ton van den Berg, Jan Hanssen, Bert van Laer (secretaris) en Funs Patelski (hoofd- en eindredacteur).

Redactieadres: Uilenweg 1, 6006 SK Weert, tel. 0495 54 47 58
Mailadres: vanlaer@home.nl

Het werk van het Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap wordt in belangrijke mate ondersteund door de Provincie Limburg.

Druk: drukkerij econoom bv beek-1

ISSN 0169-5177

Diverse rechten: Illustraties dienen vrij van rechten te worden aangeleverd. Bij plaatsing van een bijdrage wordt de auteursrechtelijke economische exploitatiebevoegdheid geacht in zijn geheel aan het LGOG te zijn overgedragen. Het LGOG kiest ervoor om het auteursdeel (50%) van de ontvangen reproductievergedingen, mede vanwege de relatief bescheiden omvang van deze gelden, niet door te betalen aan de desbetreffende freelance auteurs. Het LGOG maakt gebruik van de mogelijkheid geboden door Stichting Reprorecht om deze gelden te besteden aan een collectief auteursdoel: de gelden worden toegevoegd aan het redactiebudget, ter verbetering van de uitgaven van het LGOG.

Van de redactie

Allereerst wil ik onze abonnees mijn oprechte excuses aanbieden voor het te laat verschijnen van dit tijdschrift. De reden daarvoor is al in het vorige nummer min of meer uitgelegd. Funs Patelski, onze hoofd- en eindredacteur zit in de lappenmand. Zijn hartoperatie in augustus is prima gelukt, maar het herstel zal natuurlijk nog de nodige tijd vergen. De redactie wacht met smart op zijn terugkomst binnen de gelederen en wenst hem het allerbeste toe tijdens zijn revalidatie!

Het huidige nummer stond al grotendeels in de steigers toen Funs noodgedwongen pas op de plaats moest maken. De definitieve afwerking vergde toch nog de nodige tijd. Wij, de andere redactieleden, zijn ons er nu nog meer van bewust hoeveel tijd Funs de afgelopen jaren in het tijdschrift heeft gestoken.

We starten met een artikel van redactielid Ton van den Berg. Hij publiceert een brief geschreven op het einde van de Tweede Wereldoorlog door de vader van de bekende genealoog Edmond Delhougne. Daarin worden de dramatische gebeurtenissen geschilderd die plaats vonden in het Roermond van begin oktober 1944. Ton heeft de genealogische gegevens erbij gezet van ieder die in die brief genoemd wordt. Een waardevol tijdsbeeld.

We vervolgen met de beschrijving van Henk Boersma over Andreas van Wel, pastoor van Breust in de eerste helft van de 18e eeuw. Boersma schildert vooral de administratieve sporen die deze pastoor in het parochie-archief van Breust heeft nagelaten. Sporen die onderzoekers aldaar van nut kunnen komen bij hun navorsingen.

Het omvangrijkste artikel in dit nummer is van de hand van twee auteurs, Wil Brassé, bij velen bekend als genealoog verbonden aan het archief van Sittard-Geleen en als drijvende kracht achter het jaarboek van het Land van Zwentibold, en ondergetekende. Beiden publiceren aanvullingen en correcties op het vorig jaar verschenen Derde Limburgs Kwartierstatenboek. Dit varieert van het signaleren van een kleine vergissing qua datering of naamgeving tot grotere verbeteringen in filiaties en uitgebreide aanvullingen met daarbij horende uitleg.

Ons derde redactielid, Bert van Laer, neemt twee boekbesprekingen voor zijn rekening. Het eerste boek behelst de geschiedenis van het Zuid-Nederlandsch Koelhuis in Roermond. Daarin zijn ook interessante verwantschappen te vinden tussen de leden van diverse landbouworganisaties in de regio. Verwantschappen zijn nog vele malen vaker terug te vinden in het tweede boek nl. over Keent. Dit boek vormt de zoveelste schakel in de bekende serie over de Weerter buurtschappen.

We eindigen tenslotte met een mooi artikel van Jean Maenen over een schuttersplaat met daarop het familiewapen Maenen, dat in 1715 geschonken werd aan de Jonge Schutten van Meerssen.

Jan H. Hanssen

Foto voorzijde:

Mr. J.E. Delhougne (1896-1966), geschilderd door John Brinkworth

TON
VAN DEN BERG

Omzwerving in eigen stad

Brief van mr. Ed Delhougne¹, president van de arrondissementsrechtbank te Roermond aan het bevriend echtpaar dr. ir. Wim Droesen², lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, en Mimi van Nijnatten.

Mr. J.E. Delhougne (1896-1966), geschilderd door John Brinkworth

Half september 1944 begonnen de geallieerden met de bevrijding van Zuid-Limburg en Noord-Brabant. Dat was voor Wim Droesen aanleiding een in zijn ogen veilig heenkomen te zoeken door met zijn gezin van Roermond naar zijn geboortedorp Meterik (gem. Horst) te vertrekken. Via de Engelse radio was hem wel duidelijk geworden, dat spoorwegknooppunten aanleiding gaven tot bombardementen door de geallieerden. Omdat zijn woning naast het station lag, was de keuze snel gemaakt.

Middels een briefwisseling werd contact onderhouden met achtergebleven vrienden in Roermond. Onderstaande brief is onlangs teruggevonden, waaruit valt op te maken, dat Wim Droesen een juiste inschatting maakte van de situatie die volgde. Hij kon toen niet vermoeden, dat zijn gezin pas een maand na de bevrijding van Roermond (1 maart 1945) terug kon keren, echter niet naar de woning die zij een half jaar daarvoor hadden verlaten.

Landbouwkundig ingenieur Wim Droesen en jurist Ed Delhougne kenden elkaar goed, omdat beiden jarenlang werkzaam waren voor de Limburgse Land- en Tuinbouwbond, de eerste als consulent, later voorzitter en laatstgenoemde als juridisch adviseur.

1. Mr. Joseph Edmond Delhougne, geb. Sittard 25 nov. 1896, president van de arrondissementsrechtbank te Roermond, overl. Roermond 24 juli 1966, zn. van Frans Hubert Edmond Delhougne, bankier, gemeenteontvanger van Sittard, en Marie Louise Leonie Melotte; tr. Roermond 13 juli 1925 Anna Maria Jacqueline Hubertina Mostart, geb. Venlo 14 aug. 1896, overl. Roermond 19 juni 1934. Zijn woning op Roerzicht werd gevorderd voor inkwartiering van een Duitse officier, zodat hij sinds medio april 1943 met zijn zoon inwoonde bij zijn schoonfamilie Mostart op Kapellerlaan 30 te Roermond.
2. Dr. ir. Willem Jozef Droesen, geb. Horst 3 maart 1898, landbouwkundig ingenieur, rijkslandbouwconsulent, voorzitter Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB), lid Tweede Kamer der Staten-Generaal 1933-1967, overl. Roermond 12 maart 1992, zn. van Jan Mathijs Droesen, landbouwer, en Maria Helena Tacken; tr. M.A.V. van Nijnatten. Zij woonden op Stationsplein 7.

Dr. ir. W.J. Droesen (1898-1992). Foto: Mathieu Koch

Ansichtkaart van het Stationsplein te Roermond ca. 1910. Coll. A.J.A. Rikken

(De tekst van de brief staat in de linkerkolom, de noten zijn ernaast geplaatst in de rechterkolom. *Cursieve tekst* tussen haakjes is ter verduidelijking toegevoegd.)

Roermond 16 October 1944.

Beste Mimi³ en Wim,

Jullie brief van 11 oktober l.l. deed ons groot genoeg omdat we daaruit konden zien, dat het jullie goed gaat. In dezen tijd is het van primair belang, dat we lichame-lijk er heelhuids af komen, en dit in het oog houdend kunnen we zeggen "si vos valetis, nos valemus"⁴. (Ik moest even onderbreken, een vliegtuig schoor al mitrailleurend over het huis, daarna een zware slag als van een bom of neerstortend vliegtuig. Dit is hier dagelijks werk! We winden ons daarover niet meer op. Straks hooren we wel waar nu weer iets gebeurd is).

Op gevaar af van onwelvoeglijk te zijn, wil ik beginnen met ons zelf en bij het begin. Mij dunkt dat ik zodoende een beter overzicht kan geven. Op zondag, ik meen dat het zeventien september was, zaten we rustig op de laan⁵ thee te drinken, toen ons aangezegd werd, dat we het huis moesten verlaten omdat de spoor- en wegbruggen (tesamen zes) over de Roer 'gesprengt' zouden worden. We moesten onmiddellijk eruit. Niet vermoedend dat dit het begin van onze 'Odyssee' werd zijn we zonder iets, geen mantels of koffers het huis uitgegaan, in de verwachting dat we na een half uur of een uur de gesprongen ruiten zouden kunnen gaan tellen. Wij kwamen niet verder dan bij Zus van Boven⁶, die ons even gastvrijheid bood. Het duurde een uur, nog een uur, het werd avond en nog steeds niets. Wij hebben dan daar gegeten en gedeeltelijk op de grond en in

M.A.V. (Mimi) van Nijnatten (1906-1993)

3. Maria Apollonia Veronica van Nijnatten, geb. Doesburg 3 aug. 1906, overl. Roermond 27 maart 1993, dr. van Adrianus Antonius van Nijnatten, generaal-majoor Infanterie, en Sophia Louiza Kats; tr. Maastricht 25 sept. 1929 W.J. Drosen.
4. Wanneer het jullie goed gaat, gaat het ook ons goed.
5. Kapellerlaan 30.
6. Agnes Maria Ida van Boven, geb. Roermond 7 sept. 1911, secretaresse Sodafabriek Herten, overl. Hornerheide gem. Haelen 23 april 2002, dr. van Johannes Henricus Hubertus van Boven, notaris te Roermond, en Josephina Maria Augustina Lauweriks, wonend aan de Kapellerpoort.

clubfauteuils geslapen. 's Morgens mochten we weer naar ons huis! De bruggen waren en zijn nu nog (*steeds*) niet gesprongen. We zouden echter ieder moment weer ontruimd kunnen worden, dus besloten we alvast maar noodzakelijke ingrediënten naar Van Boven te laten brengen. 's Middags om kwart over twee kwam René van Boven⁷ ons vertellen dat ook zij moesten ontruimen! Toen was goede raad duur! Wij kregen aanzegging dat de gehele Kapellerlaan tot en met de rijwielfabriek van Hox⁸ moest evacueren. Dit is geschied. Op het ziekenhuis vernamen we van Zuster Rumolda⁹ dat jullie zeker goed zouden vinden wanneer we in jullie huis trokken. Aldus geschiedde.

Met bolderwagens, kinderwagens en handkoffers (we hadden een uur tijd om te ontruimen) trokken we bij jullie (*Stationsplein*) op 18 september in! Later mochten we nog meer uit ons huis halen, doch je begrijpt behalve kleeren en levensmiddelen en andere dagelijksche benodigdheden konden we niet veel versjouwen. We hadden het ons zo goed en kwaad als het ging gezellig gemaakt. Voor de veiligheid sliepen we in de kelders. In de keuken sliepen Annie (*Dunselman*)¹⁰ en Annetje Mostart¹¹ met de twee dienstmeisjes. In de speelkamer Wies (*Mostart*)¹² en Eddy (*Delhougne jr.*)¹³. Ik beneden in den gang en Ran (*Mostart*)¹⁴ en Guus (*Mostart*)¹⁵ boven op een achterkamer. We leefden in de kamer achter, waar we gewoonlijk onze kaartavond hadden. Zeer consciëntieus waren we van alles van jullie afgebleven. Behalve wat aardappelen en kolen die de burens (*Spinhof*¹⁶ en *Kentgens*¹⁷) wel eens kwamen halen, zou je niets vermist hebben, zelfs geen lucifer.

Zoo zaten we tot vrijdagmorgen 6 oktober. Ofschoon ik met het oog op de razzia's gewoonlijk thuis bleef, was ik dien morgen naar de rechtbank gegaan. Wies (*Mostart*) en Annie *Dunselman* waren boodschappen doen (we aten overigens waar geen vuur en gas was, van de gaarkeuken!). Om kwart voor elf ongeveer hoorde ik enkele flinke slagen. Ik dacht direct aan bommen, doch ik had geen idee van den ernst. Na in den schuilkelder der rechtbank te zijn geweest, ging ik eens in de richting van jullie huis kijken of daar niets gebeurd was. Op straat zag ik Wies, zwaaiend met haar armen, aankomen met naast zich Eddy. Ik dacht, die is nogal vrolijk, ze weet misschien niet dat er bommen gevallen zijn! Toen ik echter dichterbij kwam, schrok ik. Eddy had zijn geheele gezicht vol bloed. Gelukkig was dit niet zijn eigen bloed, doch van andere huisgenooten. Annetje, Ran, Guus en een der dienstmeisjes hadden lichte verwondingen. Skief Houben¹⁸, die bij de jongens toevallig op bezoek was, kreeg aan de slaap een slagader door. Daardoor kwamen de anderen ook onder het bloed. Toen ik de huiskamer binnenging, waar de familie zat, verwonderde het mij dat iemand daar levend uit gekomen was! Het buffet stond een meter van de muur af. Steenen (bakstenen) en stukken lagen er verspreid. De pickup (men luisterde juist naar grammfoonmuziek) stond echter nog ongeroerd, zij het onder een dikke laag steenschrot op tafel! Alle deuren zijn ontzet. In de kelder waar gelukkig niemand was, zag het nog verschrikkelijker uit. Het muurtje tusschen speelkamer en gang was ingestort en de houten wand tusschen speelkamer en verwarmingskelder was weggeslagen.

7. Mr. René Johan van Boven, geb. Roermond 5 aug. 1908, advocaat en procureur, overl. ald. 2 nov. 1991; tr. Utrecht 17 okt. 1935 mr. Adriana Gerarda Maria Smits, geb. Waspik 17 dec. 1908, overl. Horn gem. Haelen 31 maart 2002.
8. De Ernst Casimir Rijwielfabriek was gevestigd op Kapellerlaan 141. Jan Hox, geb. Beegden 1 sept. 1893, rijksklerk 1e klasse bij de griffie van de arrondissementsrechtbank te Roermond, overl. Roermond 11 sept. 1972; tr. I. Melick en Herkenbosch 18 mei 1920 Maria Elisabeth Könings, geb. Melick (op het Gebroek) gem. Melick en Herkenbosch 29 dec. 1890, overl. Weert 21 jan. 1964, begr. Roermond 25 jan. 1964.
9. Johanna Antonia Droesen, geb. Meterik gem. Horst 26 april 1901, religieuze in de Congregatie der Kleine Zusters van de Heilige Joseph, geprotest onder de naam Rumolda, overl. Heerlen 12 juni 1996. Zij was een jongere zus van Wim Droesen.
10. Anna Catharina Elisabetha Josepha Maria Dunselman, geb. Watergraafsmeer 19 maart 1895, overl. Roermond 3 okt. 1967, dr. van Jan, historie- en portretschilder en schilder van kerkelijke kunst, en Maria Laurentia Blom; tr. Watergraafsmeer 7 febr. 1918 mr. dr. August Marie Henri Hubert Mostart, geb. Venlo 25 okt. 1887, advocaat en procureur te Roermond, juridisch adviseur van de LLTB, overl. Roermond 4 juli 1923.
11. Anna Joanna Maria Josephina Emmanuella Mostart, geb. Roermond 19 april 1922, heilpaedagoge, overl. Roermond 11 okt. 1989, dochter van mr. dr. August Marie Henri Hubert Mostart en Anna Catharina Elisabetha Josepha Maria Dunselman.
12. Louiza Maria Josephina Hubertina Mostart, geb. Venlo 4 aug. 1886, overl. Roermond 3 juni 1964, schoonzus van de schrijver van deze brief en tante van Anna J.M.J.E. Mostart in de vorige noot.
13. Drs. Edmond Marie August Henri Delhougne, geb. Roermond 8 febr. 1932, jur. drs., genealoog, overl. ald. 23 april 2013, zoon van mr. Joseph Edmond Delhougne en Anna Maria Jacqueline Hubertina Mostart; later oprichter en voorzitter van Stichting Instituut voor Genealogie en Streekgeschiedenis te Roermond, thans Stichting Edmond Delhougne.
14. Drs. Laurent Louis Marie Joseph (*Ran*) Mostart, geb. Roermond 20 febr. 1921, arts, uroloog, overl. ald. 22 dec. 2002, zoon van mr. dr. August Marie Henri Hubert Mostart en Anna Catharina Elisabetha Josepha Maria Dunselman.
15. Drs. August Constant Marie Joseph Armand (*Guus*) Mostart, geb. Sittard 15 febr. 1919, arts, radioloog, overl. Venlo 26 juni 1980, oudste broer van voornoemde Ran Mostart.
16. Drs. Hermannus Andreas Josephus (*Herman*) Spinhof, geb. Nijmegen 20 maart 1913, arts, overl. Goirle 14 nov. 2000; tr. Zandvoort 18 mei 1942 Elisabeth Cornelia Maria (*Els*) van der Mije, geb. Kerkrade 13 maart 1918, overl. Goirle 26 mei 1998. Zij woonden op Stationsplein 5.
17. Drs. Simon Karel Kentgens, geb. Sittard 5 aug. 1910, oogarts, overl. Roermond 18 maart 1958; tr. Utrecht 17 nov. 1937 Maria Hermine Terlingen, geb. Utrecht 24 jan. 1912, overl. Roermond 25 juli 1991. Zij woonden op Stationsplein 4.
18. Mr. Josephus Maria Raphael (*Scief*) Houben, geb. Vlodrop 5 aug. 1921, bedrijfsjurist Staatsmijnen, directiesecretaris N.V. Ned. Gasunie, overl. Haarlem 13 juni 2015.

Het pand Janssens-Dijcks na de bominslag. Collectie Eric Munnicks

Onder alle stenen lag onze "weck". De trap van kelder naar boven was geknakt. De gesloten kelder achter de keuken, met ingang vanuit de kolenkelder, was open-geslagen. Ook de keukenkastkelder was opengerukt!

Twee bommen waren gevallen bij Janssens-Dijcks¹⁹ vlak achter jullie muurtje op de gebetonneerde binnenplaats. Het huis Janssens-Dijcks is zo wat geheel verwoest. Het dienstmeisje Hoegen²⁰ werd gedood. Meneer en mevrouw Janssens-Dijcks²¹ gewond, doch meneer is blijven rondlopen, hinkend en zwaar verbonden. Mevrouw is in het ziekenhuis opgenomen. Ze wonen nu bij den zoon in Maasniel.²² Overigens op het stationsplein geen gewonden. Mevrouw Verhoeven²³ is bij Truyen²⁴. Spinhof is ook elders, doch waar weet ik niet. Kentgens op Godsweerderstraat in een vacant huis. Van der Grinten²⁵ bij mr. Rieter²⁶ (officier van justitie).

Dochter Sofia Droesen staat juni 1945 op de puinhoop aan de achterzijde van Stationsplein 7, waar de ingang van de eerste spoortunnel werd aangelegd, die in 1954 werd geopend. Zij huwt in datzelfde jaar Paul Janssens, zoon van het echtpaar Janssens-Dijcks.

19. Willem II Singel 1.
20. Marie-Louise Hoegen, oud dertien jaren, geb. Echt, overl. Roermond 6 okt. 1944 (13 uur 30), dochter van Petrus Martinus Hoegen, monteur, en Maria Wilhelmina Hubertina Kornips.
21. Joannes Jacobus Hubertus Janssens, geb. Roermond 17 jan. 1889, groothandelaar in eieren, overl. ald. 14 nov. 1966; tr. Roermond 30 jan. 1912 Anna Maria Elisabeth Dijcks, geb. Roermond 2 sept. 1890, overl. Horn 27 jan. 1986. Zij woonden op Willem II Singel 1.
22. Notitie in de marge: "Ik hoor juist vertellen dat door een bombardement van zondag Janssens-Dijcks uit Maasniel weg is en nu in (*het*) Godshuis zit!"
23. Johanna Maria van Best, geb. Valkenswaard 27 nov. 1882, overl. Roermond 13 april 1955; tr. Valkenswaard 9 jan. 1906 Bernardus Josephus Lambertus Verhoeven, geb. Deventer 3 maart 1876, directeur grinderij N.S., overl. Roermond 31 maart 1943. Zij woonde op Stationsplein 6.

In 1944 bewoonde de familie Drogenhuis het pand links (nr. 7), met als burens Verhoeven (nr. 6), Spinhof (nr. 5) en Kentgens (nr. 4). Uiterst links is de oude watertoren te zien naast het spoorwegemplacement.

24. Mr. Peter Willem Hendrik Truijen, geb. Deurne 9 febr. 1877, advocaat en procureur, later hoofdinspecteur lager onderwijs, overl. Roermond 6 april 1965; tr. Geldrop 6 febr. 1906 Paulina Joanna Maria van den Heuvel, geb. Geldrop 29 aug. 1883, overl. Roermond 25 mei 1955. Zij woonden op Willem II Singel 67.
25. Mr. dr. Mathias Johannes Alphonsus Maria (*Mathieu*) van der Grinten, geb. 's-Hertogenbosch 20 sept. 1877, rechter en vicepresident bij de arrondissementsrechtbank te Roermond, overl. Vrasene-Waas (Blg.) 13 dec. 1946 (ingeschreven Roermond 31 dec. 1946), zoon van Arnoldus Hubertus van der Grinten en Christina Josephina Smits; tr. 's-Gravenhage 2 juni 1908 Sophia Pietronella Maria (*Sophie*) van Haeren, geb. Utrecht 30 april 1881, overl. Roermond 27 sept. 1959.
26. Mr. dr. Paul Johannes Wilhelmus Rieter, geb. Venlo 7 nov. 1880, officier van justitie bij de arrondissementsrechtbank te Roermond, overl. Roermond 14 sept. 1965; tr. Arnhem 12 april 1910 Geertruida Johanna Jacoba Maria Walters, geb. Arnhem 30 april 1884, overl. Roermond 18 maart 1953.

Jullie huis is aan de achterkant het meest beschadigd! Alles en alles valt de schade aan meubels etc. wel mee. Gordijnen en glaswerk uitgezonderd! Het porcelijn wat boven stond is grootendeels weg. Een paar wandborden bleven gespaard, doch wat beneden stond. Je mooie servies is intact.

Een half uur na den bominslag had ik al Hoefnagels²⁷ gecharterd en 's middags heb ik en de heele familie met veel hulp van anderen de voornaamste meubels en kleeren en wat in de keukenkastkelder lag er uit gehaald en geborgen in de drukkerij Van der Marck²⁸. Toen kwamen de huiszoekingen naar mannen. Geen mannen meer op straat.

Met bolderwagens, kinderwagens etc. hebben Wies, Annie, de dienstmeisjes, en niet te vergeten, Mies v.d. Marck²⁹ en de kinderen V.d. Marck uit de Munsterstraat alles er uit gehaald! Het heeft tot eergisteren zaterdag geduurd! Ik geloof dat alles er uit gehaald is en zoo wat alles is in veiligheid en nagenoeg onbeschadigd! Kleinigheden zullen wel vermist worden, want waar zooveel menschen rondloopen zal misschien wel een stukje zeep of blikje vermist worden, doch zelfs dat weet ik niet zeker.

Van ons zelf is nogal veel weck, alle porcelein en glaswerk en veel kleeren verloren gegaan. We zijn met zijn negenen naar Betsy (*Janssen-Thijssen*) gegaan. Deze was echter niet opgewassen tegen zulke drukte. Daarom zijn we den volgenden dag naar de familie Van der Marck in de Munsterstraat³⁰ gegaan, die ons heel hartelijk hebben opgenomen en waar we nu nog zijn. Jullie kleeren en de voornaamste voorraad hebben we ook hierheen laten brengen, omdat we dit veiliger vonden dan in de drukkerij³¹. Je moet de laatste regels niet misverstaan en denken, dat Betsy en René (*Janssen-Thijssen*)³² niet aardig waren. Integendeel, we werden er zeer hartelijk opgenomen, doch we merkten wel, dat Betsy, die maar steeds als gastvrije gastvrouw wilde blijven optreden, dit niet vol kon houden. Bij Van der Marck hebben we onze eigen kamers, hetgeen niet verhindert, dat we natuurlijk toch veel gezamenlijk huizen.

Waar (*er door de razzia's*) geen mannen te vinden zijn, ligt je vast (*vloer*)kleed nog altijd in de voorkamer. Reeds verschillende keeren heeft men toegezegd het te zullen opnemen, doch dit is nog niet gelukt. Op een nacht hebben sommige onverlaten zich gepermitterd daar een behoefte op te doen! Je moet denken, dat het huis door gebrek aan ruiten vrij ligt!

Op 6 oktober viel nog een bom achter het huis van Clocquet op den Godswaerdersingel. Daar zijn helaas ergere dingen gebeurd. Mevrouw Mathieu Ament³³, Hans³⁴, Paul³⁵ en Elly³⁶ Ament en het dienstmeisje³⁷ werden gedood! Een dochtertje Ament ligt nog met niet zware verwondingen op het ziekenhuis. Mijnheer Clocquet³⁸ werd zwaargewond en ligt nog op het ziekenhuis, evenals mevrouw (*en*) dokter Joosten³⁹ die lichtgewond werden. Odekerken⁴⁰, die bij Stark⁴¹ geëvacueerd was, heeft ook onder het puin gelegen en is weer in het ziekenhuis opgenomen, ook diens verwondingen waren niet ernstig.

27. Pieter Hendrik Maria Hoefnagels, geb. Horst 19 aug. 1892, expediteur, overl. Roermond 1 juli 1954; tr. Nederweert 26 okt. 1925 Anna Gertruda Smits, geb. Helden 10 mei 1890, overl. Roermond 30 juli 1982. Zij woonden op Mariagardestraat 25.
28. Veldstraat 19.
29. Maria Theodora Paulina (*Mies*) van der Marck, geb. Roermond (Munsterstraat) 16 juli 1902, overl. ald. 27 febr. 1989, dochter van Henricus Jacobus Maria van der Marck, boekdrukker, en Aleida Bernardina Johanna Ter Laak.
30. Munsterstraat 12.
31. Dit bleek door gelukkig toeval een juiste keuze: de drukkerij werd later tijdens een bombardement op 11 november 1944 door een vultreffer vernield.
32. Drs. Renier Hermanus Hubertus (*René*) Janssen, geb. Belfeld 22 dec. 1896, arts, internist, directeur St. Laurentiusziekenhuis, overl. Roermond 13 jan. 1985; tr. Tegelen 2 febr. 1924 Elisabeth Mechtildis Hubertina Thijssen, geb. Tegelen 9 febr. 1896, overl. Roermond 14 maart 1969. Zij woonden Jesuitenstraat 2.
33. Maria Catharina Elisabeth Pluijmaekers, geb. Schinnen 14 mei 1899, lerares landbouwhuishoudonderwijs, overl. Roermond 6 okt. 1944 (11 uur); tr. Posterholt 12 mei 1925 Joannes Mathias Leonardus (*Mathieu*) Ament, geb. Tungalroy-Weert 23 aug. 1896, inspecteur van de LLTB, directeur der Provinciale aankoop vereeniging van akkerbouwproducten, overl. Roermond 4 aug. 1989. Zij woonden op Godswaerdersingel 30.
34. Henricus Hubertus Maria (*Hans*) Ament, geb. Roermond 26 dec. 1932, overl. ald. 6 okt. 1944 (11 uur), zn. van het echtpaar Ament-Pluijmaekers.
35. Paul Franciscus Marie (*Paul*) Ament, geb. Roermond 4 okt. 1938, overl. ald. 6 okt. 1944 (11 uur), zn. van het echtpaar Ament-Pluijmaekers.
36. Elisabeth Maria Thérèse (*Elly*) Ament, geb. Roermond 8 maart 1926, overl. ald. 6 okt. 1944 (11 uur), dr. van het echtpaar Ament-Pluijmaekers.
37. Gertruda Catharina Antonetta Levels, geb. Nederweert 24 okt. 1908, dienstbode, overl. Roermond 6 okt. 1944 (11 uur), dr. van Martinus Hubertus Levels en Wilhelmina Petronella Deckers.
38. Alphonse Servais Jean Clocquet, geb. Roermond 25 april 1878, assuradeur, ontginning, overl. (na een langdurig ziekbed tengevolge van deze bomaanval) Roermond 21 maart 1946; tr. Roermond 8 okt. 1917 Catharina Antoinetta Lucia Hubertina (*Lucie*) van Crugten, geb. Roer gem. Roermond 1 aug. 1888, overl. Roermond 31 aug. 1969, begr. Herten. Zij woonden in het pand Godswaerdersingel 32, dat in 1946 werd gesloopt.
39. Drs. Johannes Hendrikus Hubertus Joosten, geb. Helden 3 nov. 1874, arts, overl. Roermond 19 juni 1947; tr. Haarlem 9 okt. 1931 Petronilla Joanna Clasine Nijhout, geb. Muideren 18 april 1892, overl. Boechout (B) 6 april 1976, begr. Helden-Panningen. Zij woonden op de Maastrichterweg 3a (tegenwoordig Andersonweg 12).
40. Johannes Lambertus Augustinus Odekerken, geb. Maastricht 4 juni 1883, oud-commissaris van politie te Roermond, overl. Maastricht 27 juli 1973; tr. 1. Maastricht 14 sept. 1907 Marie Louise Hubertine Euphrasie Sprooten, geb. Maastricht 11 maart 1882, overl. Roermond 28 april 1938, dr. van Michael Josephus Hubertus Sprooten en Maria Bernardina Hubertina Mostart (zus van de schoonvader van de briefschrijver); hij hertr. Maria Elisabeth Theunissen.

Slachtoffers van het bombardement van de familie Ament: v.l.n.r. Elly en Paul Ament, Maria Catharina Elisabeth Pluijmaekers en Hans Ament.

Ter gedachtenis aan
MIEP HOEGEN,

van ons weggerukt door het wrede oorlogsgeweld, te Roermond, in den leeftijd van 13 jaren en gesterkt door het Heilig Oliesel het Eeuwig Leven ingegaan den 6den October 1944.

Onze Vader, die in den Hemel zijt, Uw Naam worde geheiligd—
Uw Wil geschiede op aarde zoals in den Hemel.
Bij U, Vader, in den Hemel weten wij haar veilig en gelukkig, onze lieveling, die Gij ons zelf gegeven hebt in Uw groote goedheid. Wel valt ons dit offer zwaar, omdat dit kind ons zoo bijzonder lief was om haar onschuld en haar blij en edel hart. Sterkt Gij ons Vader, door de kracht van het geloof, waarin wij weten, dat onze Miep nu leeft bij U en alle Engelen en Heiligen en geef dat wij, ook door het dragen van dit zware kruis geheiligd, haar eens voor altijd mogen wederzien.

Mijn liefste ouders, broer en zusjes, ik zal u nooit vergeten, ik blijf van u en bid voor u, troost u door mijn groot geluk bij Jezus in den Hemel, hier zullen wij eens voor altijd samen zijn.

Zij ruste in vrede.

Eerste Roerm. Begr. Ond.
H. Langenhoff en Zn. Tel. 2786. K 1954

Ter vrome gedachtenis aan
Maria Catharina Elisabeth Pluijmaekers,

Echtgenoot van

Joannes, Mathias, Leonardus Ament,
geboren te Schinnen, 14 Mei 1859
en de Kinderen

Elly, Hans en Paul,

geboren 8 Maart 1926, 26 Dec. 1932 en 4 Oct. 1938,
tevens hun trouwe huishoudster

Trui Levels,

geboren te Nederweert, 24 October 1908.

God nam hen tot Zich, nog voorzien van het H. Oliesel, bij een droevig ongeval te Roermond, op den eersten Vrijdag, 6 October 1944, na nog smorgens gebiecht en gecommuniceerd te hebben.

Heer, voor wie in U gelooven, wordt het leven verwisseld, niet weggenomen, en terwijl hun aardse woonhuis wordt gesloopt, wordt hen in den hemel een eeuwig woning opgebouwd.

(Prefatie Requiem-mis).

Zij was zulk een goede moeder reeds op aarde, wat zal zij een goede moeder voor de haren zijn, nu zij in den hemel is.

Graag ging ik mee in den dood met de mijnen, nu blijven wij samen hierboven, blijft gij samen in liefde vereenigd beneden.

Voor hen, die waarlijk elkaar beminnen zijn geen afstanden.

Wij buigen het hoofd o God, en aanvaarden in vereeniging met Uw Kruis dit smartelijk kruis dat Gij ons oplegt. Wij smeeken U slechts, help het ons te dragen.

K 1954

Ter vrome gedachtenis aan
ANNA, MARIA LUTJENS,

Echtgenoot van

RENÉ LUTGENS,

geboren te Roermond 12 Maart 1920,
en hun lief zoonkje

HENRICUS, HUBERTUS LUTGENS,
geboren te Roermond 30 Januari 1943,

van ons weggerukt door het wrede oorlogsgeweld te Maasniel 15 October 1944, voorzien van het H. Oliesel.

Heer, voor wie in U gelooven, wordt het leven verwisseld, niet weggenomen, en terwijl hun aardse woonhuis wordt gesloopt, wordt hen in den hemel een eeuwig woning opgebouwd.

(Prefatie Requiem-mis).

Vaartwel dierbare Echtgenoot en Vader, in den schoonen hemel hopen wij ons weer te zien, daar zal geen scheiding meer mogelijk zijn, daar wacht ons een eeuwigdurend geluk.

Wij buigen het hoofd o God, en aanvaarden in vereeniging met Uw Kruis dit smartelijk kruis dat Gij ons oplegt. Wij smeeken U slechts, help het ons te dragen.

Mijn Jezus barmhartigheid.
Onze Vader — Wees Gegroet

Begr. Ondern. H. Engelen, Vondelstr. Roermond.

Bid voor de ziel van zaliger
Alphonse Servais Jean Clocquet
 echtgenoot van
LUCIE VAN CRUGTEN

geb. te Roermond 25 April 1878 en overleden te Roermond 21 Maart 1946 na een langdurig, met geduld gedragen lijden, tengevolge van een bomaanval, voorzien van de laatste H.H. Sacramenten.

Door de kracht van zijn kinderlijk, groot geloof gesterkt, kon de dierbare overledene als een voorbeeld van geduld lijden en als een voorbeeld van rustige overgave aan Gods Heiligen Wil sterven.

In oprechtheid en eenvoud des harten wandelde hij voor het aanschijn Gods. Daarom zijn op hem van toepassing: „ Voor wie in U gelooven, o Heer, wordt het leven veranderd, niet weggenomen en terwijl het huis van hun aardisch verblijf in puin valt, wordt hun in den hemel een eeuwige woning bereid.“ Gij allen, die mij gekend hebt, weest bereid voor den dood, want de Heer zal komen op een uur, dat gij niet weet. Dierbare echtgenoot, ik verlaat een wereld van ellende en lijden, wil niet al te zeer bedroefd zijn om mijn heengaan, vanuit den Hemel zal ik u dankbaar blijven voor uwe lieve zorgen; daar zullen wij elkander wederzien.

Trouwe Anna, die ons zoovele jaren met zoo groote plichtsbetrachting hebt gediend en mij in mijn ziekte met zooveel toewijding hebt verzorgd, ik zal den Vader in den Hemel vragen u alles te vergeiden wat gij voor mij deed. Gij allen die mij zoo dierbaar zijt, vaartwel en bidt voor mij.

Hij ruste in vrede

DRUKKERIJ H. TIMMERMAN'S - ROERMOND

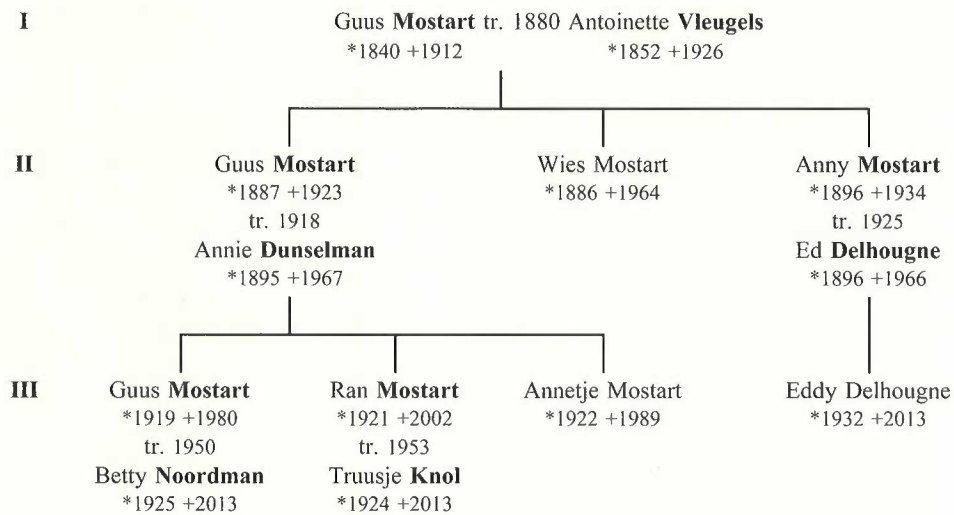
Door de bommen die bij Janssens-Dijcks vielen is nog een Ramakers⁴² gedood, die in het oud huis van Brinkman⁴³ werkte. Hij werd door een scherp achter zijn bureau getroffen. Ramakers woonde Christoffelstraat hoek Bakkerstraat (sigaren- en postzegelwinkel). Gisteren vielen bommen bij het viaduct op de Venloscheweg waardoor de familie Lutgens⁴⁴ getroffen werd. Twee doden en twee zwaargewonden.

Gas en electrisch hebben wij reeds lang niet meer. Water maar op vastgestelde uren. Daarbij komen de voortdurende huiszoekingen. Jullie kunnen je wel voorstellen dat zoo het leven geen lolletje is, vooral als je je eigen spullen niet hebt. We kunnen elkaar goed begrijpen, want we verkeeren in dezelfde positie. Gelukkig is nog geen van onze kennissen gesnapt en weggevoerd. Jullie brief hebben we Zuster Rumolda laten lezen en deze was zeer blij met dit teken van leven. Wies zal haar best doen te zoeken wat Mimi vraagt. Ze is druk doende. De houten lamp en tenniseracket zijn gered. Evenals al het andere. Ik had den eerste dag al den kelder achter de keuken (wijnkelder) laten dichtsmiden, na daar nog wat waardevols te hebben ingezet. Deze is vrijdag weer opengebroken en de wijn etc. ligt nu in den huize Van der Marck Munsterstraat, waar ook kleeren zijn. De meubels en de rest zijn bij Van der Marck Veldstraat. Zoo althans is de verdeling in groote lijnen. Zie zoo, nu het einde, we hopen en vertrouwen elkander binnenkort gezond en wel met alles wat drum en dran hängt terug te zien.

Vale, Ed

PS Ik schreef omdat Wies en Annie den heelen dag moeten draven, van 's morgens tot 's avonds om iets op de bon te krijgen. Het is hier ontzettend moeilijk om aan iets te komen, en men moet urenlang in de rij staan om tenslotte dikwijls nog te horen dat er niets meer is!

41. Gerard Jozef Hubert Stark, geb. Roermond 26 nov. 1877, overl. ald. 2 maart 1955; tr. 2 Maastricht 21 dec. 1940 Dorine Marie Antoinette Odekerken, geb. Maastricht 14 aug. 1894, overl. Roermond 6 sept. 1986, zuster van J.L.A. Odekerken.
42. Lambertus Hubertus Ramakers, geb. Swalmen 1 dec. 1882, keurmeester, overl. Roermond 6 okt. 1944 (13 uur 30), zn. van Christoffel Hubertus Ramakers en Wilhelmina Tobben; gehuwd met Johanna Maria Elisabeth Walenberg.
43. Willem II Singel 2.
44. Hierbij overleden Anna Maria Lutgens, geb. Helmond 12 maart 1920, overl. Maasniel 15 okt. 1944, (dr. van Johann Josef Hubert Lutgens, koopman te Amersfoort, en Maria Catharina Hoefnagels), en haar zoon Henricus Hubertus Lutgens, geb. Maasniel 30 jan. 1943, overl. ald. 15 okt. 1944. Echtgenoot en vader René Lutgens, geb. Roermond 1 dec. 1914, overleed enkele maanden later te Roermond op 2 jan. 1945.

Geneagram met de onderlinge verwantschap tussen de familieleden Mostart, die in de brief vermeld zijn met weglating van de niet-vermelde broers of zussen.

Literatuur:

noot 1: E.M.A.H. DELHOUGNE, De leden van de Roermondse Rechtbank 1800-1964, in: *De Limburgse Leeuw*, 12 (1964), 8; H. VAN DER BRUGGEN, Mr. Edmond Delhougne, president (1939-1964), in: A.M.J.A. BERKVENNS, H.J.J.M. VAN DER BRUGGEN, R.M.L.M. MAGNÉE (red.), *Rechtspraak in Roermond: van Soevereine Raad naar Rechtbank Limburg (1580-2012)*, Hilversum 2013, 168-174.

noot 2: G. LINSSEN, Album Promotorum Ruraemundensium, 1438-1980, een aanzet tot de historie van de wetenschapsbeoefening in Roermond, deel I, in: *Spiegel van Roermond, Jaarboek van Roermond*, 2013, 159.

noot 8: Maria Elisabeth Könings liet 16 dec. 1939 het Ernst Casimir Rijwiel als merk registreren; zie <http://www.oudefiets.nl/> onder Geregistreerde merken.

noot 10: E.M.A.H. DELHOUGNE e.a., *Genealogieën I*, Nijmegen 1957, 34 en 153; zie het ouderlijk gezin Mostart-Vleugels op pag. 150; LINSSEN, 141.

noten 10 en 15: FUNN PATELSKI, MARIE-ANNE VAN DER CRUIJS-GILISSEN, *Limburgse Verwantschappen. Bijzondere familierelaties gebaseerd op de kwartierstaat Van der Cruijs-Gilissen*, Gronsveld en Rotterdam 2012, 130.

noot 13: F. PATELSKI, In Memoriam Edmond Delhougne, in: *Limburgs Tijdschrift voor Genealogie* 41 (2013), 35; H. VAN DER BRUGGEN, In Memoriam Edmond Delhougne (1932-2013), in: *Spiegel van Roermond*, 2014, 10-12.

noot 15: E.M.A.H. DELHOUGNE e.a., *Genealogieën II*, Nijmegen 1958, 194.

noot 18: tr. Gendringen 18 sept. 1948: Maria Johanna Wilhelmina Cappetti, geb. Gendringen 17 april 1924; PATELSKI, *Verwantschappen*, 12 en 39.

noot 19: H. LEVELS en E. MUNNICKS, *Waar blijven de bevrijders! September - oktober 1944, Van hoop naar wanhoop, Frontperiode Noord- en Midden-Limburg*, Roermond 2016, 422-423.

noot 24: J. TRUIJEN, *Genealogie van de familie Truijen, Truijens en Troeijen (1450-2010)*, Weert 2011, 148.

noot 25: DELHOUGNE, Leden, 10; H. VAN DER BRUGGEN, Het arrondissement Roermond, de rechterlijke instellingen en het toepasselijk recht vanaf 1794, in: BERKVENNS, 95; LINSSEN, 140.

noot 26: DELHOUGNE, Leden, 57; H. VAN DER BRUGGEN, Mr. dr. Paul Rieter, substituut-officier (1916-1933) en officier van justitie (1933-1948) in: BERKVENNS, 211-213; LINSSEN, 146.

noot 29: J.J.M. HEEREN, *Genealogie van de familie van der Marck*, Roermond 1931, 27.

noot 38: E.M.A.H. DELHOUGNE, *Roermondse Geslachten* [deel 1], Roermond 1956, 51 en 64; H.J.J. VAN ASS en H.J.J. THEUNISSEN, *Van Ass, Genealogie van een geslacht uit Midden-Limburg*, Den Haag / Herten 1998, 258.

HENK J.L.M.
BOERSMA

Andreas van Wel, pastoor en volleerd administrateur van de parochie Breust (1705-†1744)

Toen Andreas van Wel in 1705 pastoor werd van de parochie Breust (nu parochie Breust-Eijsden in de huidige gemeente Eijsden-Margraten) in het bisdom Luik legde hij in enige woorden zijn doopceel vast in een kerkregister dat in gebruik was voor de registratie van dopen, huwelijken en overlijdens¹. Ook bij andere gelegenheden legde hij in enigszins verscholen korte notities zijn wederwaardigheden vast, zodat een vrij nauwkeurig beeld gereconstrueerd kan worden van zijn pastoraat en dat van zijn directe voorgangers, tenminste voor zover het de gebruikelijke administratie betreft van de aan hen toevertrouwde parochianen. Daarvan zal hierna verslag worden gedaan.

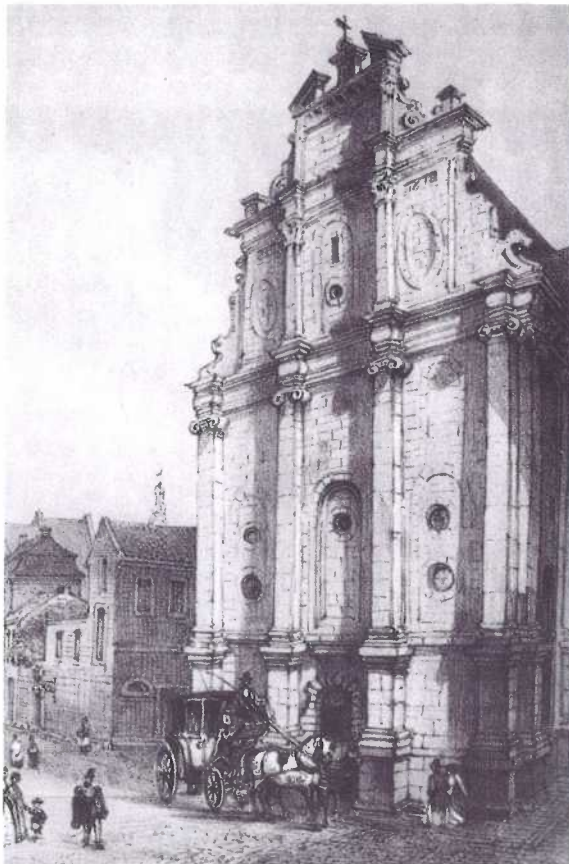
Wat eraan voorafging

Andreas van Wel (Well, Welle) werd geboren te Maastricht als eerste zoon van Joannes van Welle en Cecilia van Munickhoeff en aldaar gedoopt in de [inmiddels afgebroken] Sint Nicolaaskerk op 16 mei 1655 (peetouders waren Dionys van Welle en [zijn grootmoeder] Anna Capouns)². Hij genoot de Luikse nativiteit. Na zijn studies trad hij in bij het College der Sociëteit Jesu te Maastricht. De jezuïeten hadden sinds

omstreeks 1600 een kloostervestiging in Maastricht en in de periode 1620-1773 (opheffing van de orde in Maastricht) onder meer het collatierecht van de Sint Lambertuskerk in 's-Gravenvoeren. Per 24 juni 1688, Sint Jansdag, werd hij door tussenkomst van het College van de Sociëteit benoemd tot 'eenen bediender ofte vicarius [pastoor] *ad nutum amovibilis* [die zonder opgaaf van redenen door de bisschop een andere plaats

De Sint-Lambertuskerk van de parochie 's-Gravenvoeren waar Andres van Wel pastoor was in de periode 1688-1705.

Westkant van de voormalige kerk der jezuïeten te Maastricht (thans Bonbonnière), voltooid 1612, geconsecreerd 1614. Litho van Alexander Schaepkens (uit: J. v.d. Boogard, *De Stadsschouwburg, Maas-tricht's Silhouet, Maastricht* 1985, 4).

toegewezen zou kunnen krijgen] *der parochiale kercke van 's-Gravenvouren*'. Gedurende de tijd dat Van Wel de functie naar behoren vervulde zou hij van de jezuïeten een jaargeld genieten van 100 pattacons (400 gulden), boven de gebruikelijke '*accidentalia*' [normale inkomsten vanwege de bediening van het ambt]³. Hij zou er precies 17 jaar pastoor blijven. Van Wel voerde de titel apostolisch protonotaris. Deze hoge erefunctie werd door de paus verleend aan zeer verdienstelijke priesters.

In Voeren werd hij opgevolgd 'cum beneficio altaris Sancti Nicolay' [door bemiddeling van het altaar van Sint Nicolaas] van de parochiekerk van Willebringen en met de welwillende instemming van 'sanctissimo domino papa Clemente Duodecimo [de Heilige Vader paus Clemens XII]⁴ door Jacobus Bartholome, tot dan pastoor van de bedoelde Sint-Pieterskerk te Willebringen in het bisdom Mechelen.

Benaming tot pastoor van de parochie Breust

In 1705 werd Van Wel benoemd tot pastoor van de Sint-Martinusparochie te Breust, een dorp op geringe afstand ten noordwesten van 's-Gravenvoeren. Hij werd de opvolger van de te Breust overleden pastoor

De Sint-Martinuskerk van de parochie Breust waar Andreas van Wel pastoor was van 1705 tot aan zijn overlijden in 1744.

Hermannus Antonius Voskens. Van Wel kreeg daarna nooit meer een andere parochie toegewezen en stierf er in het harnas in 1744. Breust was een van de vele parochies van het bisdom Luik. Het collatierecht berustte bij de bisschop van Luik. Op 23 juni 1705 werd Van Wel in zijn functie geïnstalleerd door de zeeerwaarde heer N. Hencart 'canonicus ac vice decanus insignis capituli et ecclesiae Sancti Martini in Monte Leodij' [kannunik en vicedeken van het vermaarde kapittel en kerk van Sint Martinus in Luik op de berg]. Aanvankelijk noemde Van Wel zich pastoor van de parochie 'Sancti Martini in Breust'. Later preciseerde hij dat met de toevoegingen 'diocesis Leodiensis' [bisdom Luik] en 'inter Visetum et Traiectum ad Mosam' [tussen Visé en Maastricht]. Voorgangers en opvolgers noemden zich evenwel ook pastoor van Breust en Eijsden. Breust was een middelgrote parochie die tussen de 850 en 1.000 parochianen telde. De parochiekerk (de Sint Martinuskerk) was in Breust en in Eijsden was een daaraan onderhorige kapel of bijkerk (de Sint Christinakerk). De parochie omvatte het grondgebied van de gemeenten Oost, Breust en Eijsden. Heel Breust en Eijsden? Nee, alleen de in het Maasdal gelegen delen. Dat betreft dan Breust-dorp, Maarland, Eijsden-dorp en Hoog- en Laag-Caestert. De op het plateau gelegen delen van Breust en Eijsden, meer bepaald Sint Geertruid, Libeek, Herkenrade, Bruisterbosch en (een deel van) Eckelrade ressorteerden onder de Sint-Geertruidparochie van Sint Geertruid.

Op grond van de omvang van de parochie was het opportuun te verwachten dat Van Wel werd bijgestaan door een of meer kapelaans. Dat was echter aanvankelijk niet het geval vanwege de hoge kosten die dat met zich meebracht. Na enig aandringen bij zijn bisschop in Luik werd daarin alsnog voorzien⁵. Gedurende het pastoraat van Van Wel had hij achtereenvolgens hulp van de kapelaans Matthyas Peermans (1707-1708), Theodoor Damen (1709-1711) en Petrus Lamberti (1711-1744). Daarenboven werd hij regelmatig geholpen door paters franciscanen (recollecten) van het klooster Slavante op Lichtenberg te Sint Pieter (Maastricht).

In functie

Andreas van Wel was op de eerste plaats natuurlijk pastoor en verantwoordelijk voor de zielszorg in zijn parochie. Hij ging voor bij dopen, huwelijken en begrafenissen, verzorgde gebedsdiensten bij andere kerkelijke aangelegenheden, stond zieken bij en had oog en oor voor de mensen in zijn parochie die het minder hadden getroffen.

Van de door hem verrichte dopen en huwelijksluitingen was hij verplicht registratie te voeren van de meest basale gegevens van de personen die het betrof. De registratie van deze gegevens was door de kerkelijke overheid ingevoerd als uitvloeisel van de beraadslagingen van het Concilie van Trente (1545-1563) waarmee dubbelhuwelijken of huwelijken

tussen verwanten moesten worden voorkomen.⁶ De registratie van overlijdens was niet verplicht voorgeschreven. De oudste bewaard gebleven registers van de parochie Breust gaan terug tot in 1604. Ze worden bewaard in het Regionaal Historisch Centrum Limburg te Maastricht (RHCL).⁷ Aan de registers van de parochie Breust uit de periode 1670-1705 werd reeds eerder door mij een artikel gewijd.⁸

De betreffende registers, soms doop-, huwelijks- en overlijdensregisters genoemd (DHO-registers), maar ook doop-, trouw- en begraafboeken (DTB-boeken) zijn voor genealogisch onderzoek van groot belang. Van veel mensen zijn de gegevens in deze boeken de enige tastbare gegevens van hun bestaan. De DHO-registers kunnen enigszins als voorlopers worden beschouwd van de in 1796 door de burgerlijke overheid ingevoerde burgerlijke stand. Beide vormen van registratie zijn tot op heden in gebruik, zij het met zeer verschillende doelen. Nauwkeurige bestudering van de DHO-registers levert ook andere gegevens op, bijvoorbeeld over de namen van de pastoors die in de betreffende parochie werkzaam zijn geweest en gedurende welke periode. Deze gegevens kunnen weer aangevuld worden met gegevens uit andere bronnen.

In 1705 vatte Andreas zijn pastorale werkzaamheden aan. Tot de belangrijkste daarvan behoorden zoals gezegd natuurlijk het dopen, huwen en voorgaan in begrafenis. Hij voerde daarvan registratie in een boek dat was aangelegd door zijn voorganger Voskens. Op drie plaatsen in dat boek maakte Van Wel melding van het begin van zijn werkzaamheden op 23 juni 1705, namelijk daar waar hij begon met het registreren van dopen, huwelijken en overlijdens. Hij deed dat als volgt:

Ego Andreas van Wel pastor in Breust incipio Anno D[omi]n[i] 1705 die 23 junij

*Registrum Baptisatorum Parochiae De Breust Anno 1705*⁹. Hij deed zijn eerste doop op 4 juli 1705. Het betreft de doop van Baltasar, een zoon van Lambertus Elias en *domicella* Canto.

Ego Andreas van Wel pastor in Breust Incipio Anno D[omi]n[i] 1705 die 23 junij

*Registrum Matrimonio Junctorum Ecclesiae Parochielis de Breust*¹⁰. Hij voltrok zijn eerste huwelijk in zijn nieuwe parochie op 8 juli 1705. Het betrof het huwelijk van Joannes Jeuckens en Elisabeth Jansen.

Ego Andreas van Wel pastor in Breust incipio Anno D[omi]n[i] 1705 die 23 junij

*Registrum Mortuorum Parochiae De Breust Anno 1705*¹¹, volgt de registratie van het overlijden van Agnes Hechtermans op 28 juni 1705.

Door zijn voorganger was het boek dus in beginsel verdeeld in drie delen ten behoeve van de registraties van dopen, huwelijken en overlijdens. Van Wel continueerde deze werkwijze. Door hem werden de inschrijvingen toegankelijk gemaakt met tafels, alfabetisch op voornaam (gevolgd door de familienaam) van de betreffende personen, onder verwijzing naar de folio's waarop de registraties waren vastgelegd. Klaarblijkelijk waren de mensen makkelijker te

identificeren op basis van hun voornamen, dan op hun familienaam. In zekere zin was dat ook zo, omdat familienamen nog niet altijd een vast gegeven waren. Zeker bij vrouwen was dat het geval. In de door Van Wel aangelegde tafels nam hij alleen de door hem zelf ingeschreven dopen, huwelijken en overlijdens op. Dat komt een beetje gemakzuchtig over.

Van meet af begon Van Wel met het nummeren van al zijn inschrijvingen. Hij deed dat op twee manieren. Iedere inschrijving (doop, huwelijk, overlijden) kreeg een jaarnummer (eerste getal boven de inschrijving) en een volgnummer (tweede getal boven de inschrijving). Logischerwijze begon hij ieder jaar opnieuw bij 1 voor wat betreft de jaarnummering en eindigde de reeks bij de laatste inschrijving van het betreffende jaar, terwijl de vastlegging van de volgnummers een doorlopende reeks werd over de opeenvolgende jaargrenzen heen. Dat bleef hij volhouden ook nadat hij in andere registers aantekening moest gaan houden. Dat was bijvoorbeeld al het geval in 1712.

1 - Spiculae Spauwen - iijf
Anno
Domini 1707 - die 12 - Januarij
Baptisatus est a me Andrea
Evangel Pastore In christo Spico
- Ianni filius Wilhelmi Spauwen
et Mariae Blendae Coniugum
Patris Joanne Jansen pro Jo
- sebo tunc ex coet et Maria
Spauwen - ex Eijboen

Registratie doop van Nicolaas Spauwen op 12 januari 1722 met (links) jaarnummer 1 en (rechts) volgnummer 1135.

Papier, een schaars en kostbaar goed

Nadat Van Wel nagenoeg al de beschikbare lege pagina's in het register (*in den welcken ick oock hebbe aengeschreven ende nuw vol geschreven is*) van zijn voorganger Hermannus Antonius Voskens had benut, papier was immers schaars en kostbaar en het beschikbare parochiale budget beperkt, kocht hij voor 1712 en volgende jaren, waarschijnlijk met pijn in zijn hart, maar gelet op zijn administratieve aspiraties en door noodzaak gedwongen een nieuw *boeck* voor de parochiale kerk van Sint Meerten binnen Breust, *diocaese van Luyck, gelegen aen de Maese tusschen Maestricht en Weesent [Visé], om te weesen eenen register om daerin aen te schrijven de naemen van de gedoopten, gestorven ende getrouwden van de voorsejde parochie van Breust*. Hij betaalde er 3 gulden en 5 stuivers voor uit *het kerckengeldt van Breust*.

Pastoor	Pastoraat	Registers	Inv. nummers	Opmerkingen
Martijn Gismans ¹² (Martinus Gijsmans)	1593-1613	D 1604-1606 D 1606-1611 D 1608-1613	DHO Breust 21.1 DHO Breust 21.2 ¹³ DHO Breust 21.1	DH 21.1 werd aangelegd door pastoor Gijsmans
Nicolaes Ruelens ¹⁴	1613-†1616	D 1613-1616	DHO Breust 21.1	
Joannes Baptista Putteurs	1616-1617	D 1616-1617	DHO Breust 21.1 ¹⁵	
Matthias Dionijsij ¹⁶	1617-†1654	D 1617-1618 D 1618-1620 D 1623-1646 H 1623-1643 O 1623-1646	DHO Breust 21.1 ¹⁷ DHO Breust 21.2 DHO Breust 21.3 DHO Breust 21.3 DHO Breust 21.3	DHO 21.2 en DHO 21.3 werden aangelegd door pastoor Dionijsij
Joannes Jacquemart	1657-1660			
Servatius Larbuison	1671-†1673	D 1670-1674 H 1673 O 1672	DHO Breust 21.4 DHO Breust 21.4 DHO Breust 21.4	DHO 21.4 werd aangelegd door pastoor Larbuison
Walterus Emon(dt)s	1674-†1684	D 1674-1676 D 1674-1676 D 1674-1684 H 1674-1675 O 1674-1676	DHO Breust 21.4 DHO Breust 21.1 DHO Breust 21.8 ¹⁸ DHO Breust 21.1 DHO Breust 21.8	DHO 21.8 werd aangelegd door pastoor Emon(dt)s
Caspar van Blitterswijk, deservitor	Ca. 1685-ca. 1689	D 1685 D 1687-1688 ¹⁹ D 1688-1689 H 1688-1689	DHO Breust 21.8 In DHO Breust 21.9 DHO Breust 21.1 DHO Breust 21.1	Eerder aangelegd door de pastoors Gijsmans en Emon(dt)s
Joannes Froidmont ²⁰	1688-1698	D 1689 ²¹ D 1690-1698 H 1693-1696 O 1688-1689 O 1691-1698 ²²	DHO Breust 21.8 DHO Breust 21.9 DHO Breust 21.9 DHO Breust 21.1 DHO Breust 21.9	DHO 21.9 werd aangelegd door pastoor Froidmont
Hermannus Antonius ²³ Voskens	1698-†1705	D 1698-1699 ²⁴ D 1698-1705 ²⁵ H 1699 H 1699-1705 O 1698-1699 O 1698-1705	DHO Breust 21.9 DHO Breust 21.5 DHO Breust 21.9 DHO Breust 21.5 DHO Breust 21.9 DHO Breust 21.5	DHO 21.5 werd aangelegd door pastoor Voskens
Andreas van Wel	1705-†1744	D 1705-1711 H 1705-1711 O 1705-1711	DHO Breust 21.5	Eerder aangelegd door pastoor Voskens
		D 1712-1728 H 1712-1728 O 1712-1728	DHO Breust 21.6	DHO 21.6 werd nieuw aangelegd door pastoor Van Wel
		D 1728-1735 H 1728-1734 O 1728-1735	DHO Breust 21.8	Eerder aangelegd door pastoor Emon(dt)s
		D 1735-1743 H 1735-1743 O 1735-1743	DHO Breust 21.9	Eerder aangelegd door pastoor Froidmont
		D 1744 - etc. H 1744 - etc. O 1744 - etc.	DHO Breust 21.10	DHO 21.10 werd nieuw aangelegd door pastoor Van Wel

Overzicht van het gebruik van de oudste bewaard gebleven DHO-registers van de Sint-Martinusparochie van Breust door de opeenvolgende pastoors tot en met het pastoraat van Andreas van Wel (†1744).

Voorwaar inderdaad geen goedkope aanschaf. Maar hij had dan ook een boek gekocht met *eene gele caffrturie om van koelffxvel, de caffrturie is omslaende, daerin is sijn pampier ende een stercken bandt [...], is gecotiseert* [gepagineerd] *van numero 1 tot num[ero] 558*, zo verdedigde hij uitgebreid zijn aanschaf.²⁶ Hij verdeelde het boek in drie delen ten behoeve van de registratie van dopen (folio's 27-186), huwelijken (folio's 397-558) en overlijdens (folio's 211-372). De registraties werden toegankelijk gemaakt met tafels alfabetisch op voornaam van de betreffende personen. De dopen werden geïndiceerd op de folio's 3-36, huwelijken op de folio's 373-396 en overlijdens op de folio's 187-210.

Eind 1728 moest ook dit boek terzijde worden gelegd, omdat alle beschikbare ruimte inmiddels was volgeschreven. Voor Van Wel reden om nog eens in zijn *comptoir* om te zien naar een geschikt register, een nieuwe aanschaf zat er blijkbaar niet in, om de heuglijke momenten die zich in de toekomst in zijn parochie zouden voordoen te kunnen vastleggen. Het register dat begonnen was door voorganger pastoor Walterus Emon(dt)s vond hij daartoe het meest geschikt. Omstandig legde hij vast dat zijn registraties volgden op die van Emondts. Voor de volledigheid maakte hij er nog melding van dat pastoor Joannes Froidmont op folio 89 doopinschrijvingen had gedaan over de maanden juni en juli 1689.²⁷ Met dit register kon Van Wel weer enige jaren vooruit. De door hem ontwikkelde nummering werd voortgezet en de indexen werden aangelegd conform het eerder ontwikkelde model, evenwel opnieuw zonder aandacht te schenken aan de registraties van zijn voorgangers. Misschien lag dat ook niet meer in de rede, omdat deze al meer dan 30 jaar eerder waren ingeschreven.

Ook dit opnieuw in gebruik genomen register kon slechts enkele jaren mee. Begin 1735 moest alweer worden uitgezien naar een nieuw register. Klaarblijkelijk lieten de financiën de aanschaf van een nieuw boek nog steeds niet toe. Oprechte zuinigheid kan echter evenzeer aan de orde zijn geweest. Hoe het ook zij, Van Wel en zijn deservitor [hulppastoor], Joannes Meijers, namen genoegen met het register van voorganger Joannes de Fremons (Froidmont) waarin nog voldoende ruimte was om op een adequate manier registratie te voeren van dopen, huwelijken en overlijdens in hun parochie.²⁸ Dit register bleef in gebruik tot en met 1743. Met ingang van 1744 werd een nieuw gekocht register in gebruik genomen. Inmiddels waren alle blanco pagina's in de voorhanden zijnde registers volgeschreven en kon Van Wel met een gerust hart de nieuwe aanschaf verantwoorden. Het zou zijn laatste aanschaf zijn.

Hiervoor werd al uitgebreid aandacht geschonken aan de nummeringen van de registraties die Van Wel invoerde. Maar hij deed meer. Hij deed namelijk bijzonder veel moeite om tal van wetenswaardigheden over zijn parochianen te noteren. Hij legde bijvoorbeeld precies vast waar zijn parochianen woonden (Breust, Caestert-Eijsden, Maarland, Caestert-Breust, Oost etc.) en indien nodig de jurisdictie waaronder die plaats viel (gemeente Eijsden of de gemeente Breust). Dat is als zodanig belangrijke informatie, maar biedt ook een

belangrijk aanknopingspunt voor verder onderzoek. Bij de registratie van doopinschrijvingen schonk hij aandacht aan de woonplaatsen van de doopheffers en bij huwelijken voor wat betreft de getuigen. Voorts vermeldde hij bij huwelijksinschrijvingen vaak de leeftijd van het huwelijkspaar, hun geboorteplaats en de namen van hun ouders. Bij de registratie van overledenen legde hij hun leeftijd vast en vaak ook nog de kwaal waarvan hij dacht dat zij aan waren overleden. Soms vermeldde hij een beroep van deze of gene, op andere plaatsen vond hij het belangrijk de maatschappelijke functies van betrokkenen vast te leggen. Kortom heel wat kleine details van personen die zo aan de vergetelheid worden ontrukkt. Pastoors die na hem kwamen volgden hem in beperkte mate met het vastleggen van deze voor genealogen belangrijke gegevens, maar evenwel nooit in de zo uitgebreide vorm als Van Wel gebruikelijk was dat te doen.

De handtekening van Andreas van Wel veranderde logischerwijze aanmerkelijk met het toenemen der jaren en het afnemen van zijn gezichtsvermogen.

Door ouderdom gekweld

Toen Van Wel omstreeks 1730 de leeftijd van 75 jaar had bereikt was zijn gezichtsvermogen ernstig verminderd en zijn gezondheid zwak. In de jaren daarna ging hij steeds minder zien en nam zijn gezondheid verder af. Voldoende reden voor zijn superieuren om een deservitor, hulppastoor, aan te stellen die hem kon bijstaan bij zijn herderlijke taken. De eerste die als zodanig werd benoemd was Joannes Meijers (1733-1736) daarna volgde Joannes de la Haye (1738-1741) en tenslotte Laurentius Wijnen (tweede helft van 1741). De la Haye liet alvorens Breust te verlaten door schout en schepenen van Breust een verklaring opstellen ten behoeve van zijn meerderen waarin omstandig werd vastgelegd welke werkzaamheden hij had verricht en de inzet die hij daarbij tentoon had gespreid: *que le dit Reverend Sieur pretre de la Haije pendant le temps de trois ans et davantage qu'il at deservy lade curé, sest aquitté dignement et louablement de toutes les devoirs et fonctions incombantes a un deserviteur ou pasteur, tant emprechant, cathechisant qu'en administrant les sacrements et visitant les malades sans que nous eussions oncques en tendu aucune plainte du contrair* [vrij vertaald: dat de genoemde eerwaarde heer priester de la Haije gedurende drie jaar het voorrecht heeft genoten om als hulppastoor te dienen, dat hij al de verplichtingen en werkzaamheden eigen aan de functie van hulppastoor of pastoor op een waardige en eerlijke manier heeft vervuld, en met veel inzet, zoals bij het voorgaan in de

eucharistie, het toedienen van de sacramenten en het bezoeken van de zieken, hetgeen wij verklaren zonder enige tegenspraak van het tegenovergestelde].²⁹ Waarschijnlijk hoopte hij hiermee een wit voetje te kunnen halen bij de bisschop om snel een eigen parochie toegewezen te krijgen. Hij kreeg in ieder geval niet Breust.

Het werd Laurentius Wijnen die Van Wel na zijn dood zou opvolgen. Dat moet in de eerste helft van juli 1744 zijn geweest, want Wijnen was als zodanig al op 15 juli in functie bij een begrafenis in de parochie en noemt zich per 24 juli 1744 expliciet pastoor van de parochie Sint Martinus te Breust.³⁰ Van het overlijden van Andreas van Wel, die dus bijna 90 jaar moet zijn geworden, werd geen aantekening gemaakt in een van de parochieregisters van Breust. En dat is vreemd. Dat kan er eigenlijk alleen maar op wijzen dat hij elders is overleden. En dat is weer onwaarschijnlijk. Zo blijft helaas ongewis waar en wanneer Andreas van Wel is overleden, ondanks dat hij zich zelf zoveel moeite had getroost om tot een goede registratie te komen van de belangrijke momenten in het leven van zijn parochianen. Gedurende zijn bijna 40-jarig pastoraat in Breust werden op basis van zijn eigen telling 1880 dopen geregistreerd, 315 huwelijken en 1681 overlijdens. Dit komt neer op ca. 48 dopen per jaar, 8 huwelijks-voltrekkingen en 43 begrafenisissen. Het kan verkeren.

Noten

- DHO Breust, inv. nr. 21.5 fol. 1 en 2. (zie onder noot 7 voor de gebruikte verwijzingen en afkortingen).
- Vriendelijke mededeling van Ton van den Berg, Roermond, waarvoor dank.
- Akte verleden op 10 maart 1688 voor notaris J.C. à Cruce te Maastricht (register 1495). Met dank aan Ton van den Berg die deze akte onder mijn aandacht bracht.
- Hier vergist hij zich. Hij bedoelde undecimus: de elfde (Paus Clemens XI, paus van 1700-1721).
- RHCL, Archief Sint Martinusparochie van Breust (21.232A), inv. nr. 145.
- R. DE LA HAYE, *Limburgse Voorouders, Handleiding voor genealogisch onderzoek in Limburg*, derde, herziene en uitgebreide druk, Maastricht 2005, 112-125.
- R.J.I. GOOSSENS en A.M.S. VAN HEES, *Beschrijving van de doop- huwelijks- en overlijdensregisters ter inzage op het Rijksarchief in Limburg* [thans Regionaal Historisch Centrum Limburg te Maastricht, RHCL], Maastricht 1980. De hierin genoemde inventarisnummers hebben betrekking op de in kopie in de studiezaal aanwezige registers. Voor Breust zie pag. 59-64. De originelen bevinden zich in het archief van de Sint-Martinusparochie Breust-Eijsden dat ook in het RHCL wordt bewaard. In dit artikel wordt steeds verwezen naar de inv. nrs. zoals omschreven in Goossens en aangehaald als DHO Breust met het betreffende volgnummer en eventueel het paginanummer.
- H.J.L.M. BOERSMA, De kerkregisters van de RK parochie H. Martinus te Breust (1670-1705), in: *Limburgs Tijdschrift voor Genealogie*, jrg. 19 (1991), 49-54.
- DHO Breust 21.5 fol. 125.
- DHO Breust 21.5 fol. 252.
- DHO Breust 21.5 fol. 192.
- Aansluitend pastoor te Gronsveld.
- Het is gerechtvaardigd te veronderstellen dat deze pagina's afkomstig zijn uit DHO 21.1 en later bij het inbinden verkeerd zijn geplaatst. Dit kan consequenties hebben voor wat betreft de datering van de inschrijvingen.
- H.J.L.M. BOERSMA, Nicolaes Ruelens, pastoor van Breust en Eijsden van 1613 tot 1616, in: *Uit Eijsdens Verleden* (UEV) 55 (1991), 16-19.
- DHO 21.1 fol. 45: 'Hic 34 proles a 21 decembris A. 1616 usque ad hanc diem [27 juni 1617] per me officio pastoris in Brust et Eijsden fungental baptizatae fuere. Actus, 27e juny Ao 1617. Ita est frater Joannes Baptista Putteurs Augustianus'.
- H.J.L.M. BOERSMA, Matthias Dionijsij, bijna 40 jaar pastoor in Breust en Eijsden, in: *UEV* 69 (1995), 15-19 [met een voorlopige lijst van pastoors van Breust-Eijsden in de periode 1564-1995].
- DHO 21.1 fol. 46: Baptisata a me Matthia Dionijsij presbytero ac pastore in Bruest et Eijsden. Eerste doop is van 12 juli 1617. Later werd daaraan voorafgaand nog een overlijden ingeschreven van 27 juni 1617.
- DHO 21.8 fol. 2: Index huius registri. Baptisata sub R(everendo) A(d)m(odo) Domino pastoir in Breust Waltero Emond (...), matrimonio juncti (...), mortuorum (...) etc..
- Ingevoegd losliggend katern, periode 1687-1688. Door toeval in dit register beland. Maakt daar fysiek geen deel van uit.
- DHO 21.9 fol. 194: Registrum baptisatorum conjugatorum et mortuorum in parochia de Bruest per me Joannes Froidmont dicta parochie pastorem Anno 1688. Vanaf ca. tweede helft 1697 pastoor te Millen (België) als opvolger van de daar op 6 juli 1697 overleden pastoor Renerus van den Bosch.
- DHO 21.8 fol. 89: 'Cathalogus baptizatorum (...) Joannis Froidmont pastoris in Breust et Eijsden sua incipit A[nn]o 1689 3 juny' (beslaat 1 pagina met in juli verrichte dopen).
- DHO 21.9 fol. 1: Registers op 't sterfboek der parochie van Brueste begonst anno 1691.
- Pastoor te Breust van 24 juni 1698 (DHO 21.5 fol. 3: Ego Hermannus Antonius Voskens pastor in Bruest incipio A[nn]o D[omi]ni 1698 24 juny) tot ca. juni 1705. (DHO 21.6. fol. 1: A. van Wel schrijft: den eerweerdighen heer Hermannus Antonius Voskens saeliger den lest geweesen pastoor voor mij. Zijn laatste DHO-registraties dateren van medio juni 1705.
- DHO 21.9 fol. 63: Ego Hermannus Voskens pastor in Bruest incipio A[nn]o Domini 1698 29 juny.
- DHO 21.5 fol. 1: Hermannus Voskens. Ao 1702.
- Het relaas van de aanschaf en verdere wetenswaardigheden over de indeling van het boek werden door Van Wel uitgebreid beschreven op de eerste pagina's van zijn nieuwe aanschaf. Het boek heeft als inv. nr. DHO Breust 21.6.
- DHO Breust 21.8 fol. 2.
- DHO Breust 21.9 fol. 20. Nota. Continuatio pro annotatione baptisatorum, mortuorum et matrimonio junctorum (...) post annotationem reverendi Joannes de Fremons curati in Breust (...).
- RHCL, Schepenbank Breust (01.076), Overdrachtsregisters, inv.nr. 2305 (d.d. 20-2-1741).
- DHO Breust 21.10 fol. 16. 'Hic incipit R.D. Laurentius Wijnen, pastor parochialis St. Martini in Breust' en fol. 65a voor de registratie van het betreffende overlijden.

WIL M.H.
BRASSÉ
EN
JAN H. HANSSEN

Derde Limburgs Kwartierstatenboek, enkele correcties en aanvullingen

Beide auteurs hebben met veel plezier, na de presentatie in november 2015 in Roermond, het *Derde Limburgs Kwartierstatenboek* doorgenomen. Uiteraard met name op zoek naar raakvlakken met eigen genealogisch onderzoek. Daarnaast is het ook wel een sport om onvolkomenheden in de diverse kwartierstaten te spotten. Ondanks het langdurige monnikenwerk van de redactie, waarvoor haar alle lof toekomt, blijven fouten onvermijdelijk. De vele tienduizenden feiten die men ontving voor de 170 kwartierstaten kunnen nooit allemaal gecontroleerd worden (voor zover dat al tot de taak van de redactie zou behoren). Hieronder volgen enkele toch wel opvallende fouten en tevens enkele aanvullingen.

Achter ieder, vetgedrukt, kwartierstaatnummer en naam staan de initialen van een van beide auteurs (WB en JH). De lezer kan dan zien wie verantwoordelijk is voor het desbetreffende nummer.

Wil Brassé is genealogisch correspondent voor Archief De Domijnen Sittard-Geleen en Jan Hanssen is archivaris, historisch en genealogisch onderzoeker en tevens redacteur van dit tijdschrift.

Nr. 4 Kwartierstaat Baets-Brinkmans JH

18 Adrianus van Hout, ged. Bergeijk ca. 1742

Hij werd gedoopt op 7 augustus 1742 in het Noord-Brabantse Bergeijk als jongste kind van Petrus Jansen van Houdt en Johanna Jacobi Claessens. Dit echtpaar liet zeven kinderen aldaar dopen, drie meisjes en vier zonen, waarvan er minstens drie jong stierven. Adrianus trouwde in Heel op 16 november 1766 met

19 Gertrudis Giesen, geb. Wessem ca. 1733, overl. Oler gem. Ittervoort 29-10-1819

Gertrudis werd niet geboren te Wessem, maar in Swartbroek. Dit dorpje behoorde tot de grote parochie

van de stad Weert. Aldaar werd ze dan ook gedoopt op 24 december 1738 als dochter van het echtpaar Jacobus Gijsen en Maria Schaecken. Deze ouders verhuisden later een paar kilometer naar Oler, dat onder de parochie Grathem ressorteerde, maar rechterlijk onder de heerlijkheid Wessem viel. Dat is waarschijnlijk ook de reden dat men bij haar overlijden in 1819 dacht dat ze in de toenmalige gemeente Wessem was geboren. Het Oler dat in 1819 nog tot de gemeente Ittervoort behoorde was een Ittervoortse enclave binnen het Oler, dat bij de gemeente Wessem hoorde. In 1820 werden dit Ittervoortse Oler en ook het Wessemse Oler beide overgeheveld naar de gemeente Grathem.

Nr. 11 Kwartierstaat Van den Beuken-Hermans JH

4 Peter van den Beuken, geb. Sevenum 25-5-1819

Als geboorteplaats dient hier te staan: *Sevenum gem. Horst en Sevenum*.

6 Franciscus Hermans, geb. Maasbree 25-10-1824, dagloner, schaapherder; overl. Panningen gem. Helden 1-11-1907

Hij is een dag eerder geboren, dus op 24 oktober 1824. Bij zijn huwelijk was hij ook landbouwer. Hij overleed aan Stox en dat viel inderdaad onder Panningen.

× *Maasbree 21-1-1853*

Mogelijk dat de inzender hier het kerkelijk huwelijk bedoelt, maar het wettelijk huwelijk is op 5 januari 1853 gesloten.

7 Petronella van Soest, geb. Maasbree 30-3-1824, overl. Maasbree 23-4-1861

Zij is een dag later geboren nl. op 31 maart 1824. Volgens haar overlijdensakte was ze *landbouwster* van beroep.

8 Jacobus van den Beucken, geb. Helden 15-5-1775

Hij werd gedoopt als *Jacobus van den Bucken* en was op dezelfde dag geboren te Helden Eyndt. Blijkens zijn trouwakte en ook volgens de geboorteakte van zijn zoon in 1819 was hij landbouwer van professioneel.

× *Sevenum 16-4-1813*

9 Cornelia Coumans

Ik twijfel er niet aan dat het echtpaar Van den Bucken-Coumans kerkelijk in Sevenum is getrouwd, maar wettelijk was dit toch in de gemeente Horst, waar Sevenum in die jaren deel van uitmaakte.

10 Joannes Hendrix, ged. Helden 26-6-1775

Joannes was geboren in *Beringe* op dezelfde dag dat hij werd gedoopt te Helden (Dorp) waar de parochiekerk was.

11 Helena Verlinden, ged. Helden 13-11-1782, overl. Panningen gem. Helden 18-4-1864

De Thornse enclave Oler in het Wessemse Oler.

Zij werd geboren en gedoopt te Helden op respectievelijk 13 en 14 november 1782. Gestorven is zij op 18 mei 1864 en niet op 18 april. Dat dit in Panningen is gebeurd is mogelijk, maar staat niet in de overlijdensakte vermeld.

12 *Cornelis Hermans, ged. Maasbree 5-11-1791*
Hij werd gedoopt als *Cornelius*.

13 *Elisabeth Peters, overl. Maasbree 26-6-1864*
Zij stierf op 25 en niet op 26 juni 1864. Op laatstgenoemde datum werd haar overlijden ingeschreven bij de burgerlijke stand.

18 *Joannes Coumans, ged. Helden 20-12-1742, overl. Sevenum 30-5-1818*
Hij werd gedoopt als *Koumans*. Volgens de trouwakte van zijn zoon in 1813 was hij tevens *distillateur*. Hij overleed Sevenum gem. Horst op 31 maart 1818.

19 *Petronella Verstappen, overl. Sevenum 16-2-1818*
Volgens haar overlijdensakte was zij landbouwster. Ze overleed officieel te Sevenum gem. Horst evenals even later haar man.

20 *Joannes Hendrix, ged. Helden 30-9-1746, overl. Helden 25-7-1810*
Hij werd gedoopt als *Hendrickx* en toen hij stierf was hij landbouwer van beroep.

21 *Catharina Verblaek (Verbeldt), ged. Helden 22-9-1745*
Zij werd gedoopt als *Verbeldt*, maar komt ook voor met de achternaam *Verblaek*, *Verbla(c)kt*, *Verblet* en *Verbleekt*. Mogelijk zijn er zelfs nog meer varianten te vinden.

22 *Joannes Verlinden, overl. Egchel 2-4-1818*
Blijkens verschillende aktes van de burgerlijke stand o.a. uit 1806 en 1816 en tenslotte ook bij zijn overlijden was hij landbouwer. Hij stierf overigens in het huis met het nummer 138 *rue de Everlo* en dat ligt niet onder Egchel, maar tussen Panningen en Beringe in de gemeente Helden.

24 *Wilhelm Hermans, ged. Maasbree 6-7-1752*
Hij werd gedoopt als *Wilhelmus* en was landbouwer.

25 *Beatrix Peeters, ged. Kessel 18-12-1751*
Zij werd gedoopt als *Peters*.

26 *Gerardus Peeters, ged. Maasbree 5-7-1749, overl. Maasbree 10-4-1808*
Hij werd gedoopt als *Peters* en had bij zijn overlijden als beroep landbouwer.

28 *Antonius van Soest*
Hij was bij zijn overlijden in 1814 landbouwer.

30 *Wilhelm Hendrix, ged. Maasbree 3-4-1751, overl. Maasbree 26-1-1809*
Hij werd gedoopt als *Wilhelmus* en bij zijn overlijden blijkt hij landbouwer te zijn geweest.

Nr. 16 Kwartierstaat Bouwens-Crombags WB

18 *Joannes Maes*

Joannes Maes overleed op 26 juli 1767 te Ophoven-Sittard. Of hij gedoopt is te Sittard op 5 november 1709 als zoon van Petrus Maes en Catharina Notermans (mogelijk alias Jansen en Gerets) staat niet vast. Wel is zeker dat hij eerder gehuwd was met Maria Catharina Penris (Penders), waaruit in de periode 1743-1749 twee dochters en een zoon werden gedoopt te Sittard. Zijn tweede huwelijk zal in 1750 hebben plaatsgevonden (huwelijken en overlijdens van Sittard ontbreken tussen 1684 en 1751). Hieruit stammen drie dochters. Van alle vijf dochters vond ik huwelijken en optredens van peters en meters over en weer.

19 *Cornelia Hagens*

Cornelia overleed op 25 oktober 1784 te Ophoven-Sittard als *Cornelia Haegs*. Daarbij werd haar man niet genoemd, wel dat zij 72 jaar was en geboortig van Meeswijk. Haar familienaam werd op velerlei manieren te Sittard vermeld (Van der Hagen, Verhaeg, Delhaen?), maar de afkomst uit Meeswijk (tegenwoordig gemeente Maasmechelen, B.) maakt aannemelijk dat zij tot de daar bekende familie Derhaag behoorde. Inderdaad zijn in de doopklapper van Meeswijk onder de variant Ter Haegh drie Cornelia's te vinden, in 1716 en 1717. Daarvan zal zij de op 2 oktober 1716 gedoopte dochter zijn van Jan ter Haegh en Odilia op het Broeck (ook Broeckmans genoemd en in de klapper op de overlijdens Aldegondis op 't Broek). Cornelia werd te Sittard ook een keer Van de Broeck genoemd en haar tweede dochter heette Maria Adelheidis of Aldegondis. Te Meeswijk werd haar huwelijk met Joannes Maes niet gevonden.

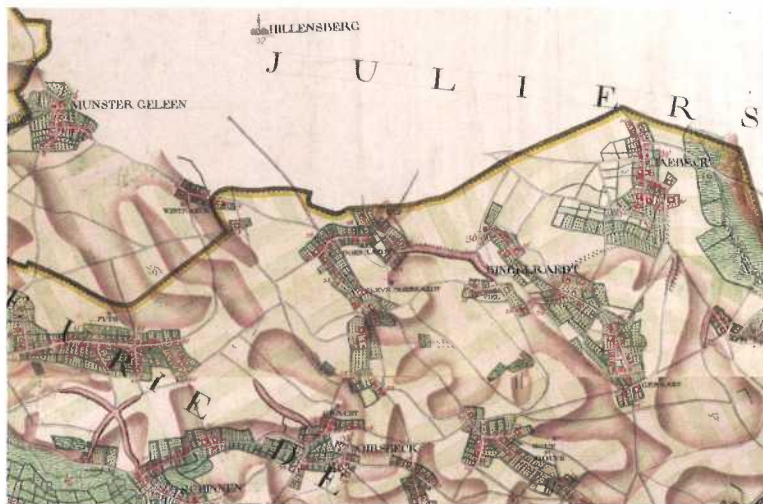
Haar vader werd zeer waarschijnlijk gedoopt te Meeswijk op 13 december 1684 als zoon van Joseph der Hagh en Cornelia Vogels en overleed aldaar op 19 februari 1726. Haar moeder overleed aldaar op 2 november 1747 en hertrouwde er op 11 augustus 1728 met Godefridus Simons (verm. Meeswijk 1682-1746); dit alles volgens de klappers.¹

Nr. 21 Kwartierstaat Buijsers-Henskens WB

13 *Maria Gertrudis Bussen, ged. Doenrade 8-12-1781, overl. Schinveld 17-2-1843*

Doenrade werd pas in 1870-1871 een zelfstandige parochie en behoorde in 1781 tot de parochie Hillensberg (Groot-Doenrade) of Oirsbeek (Klein-Doenrade). Vanwege een plakkaat uit 1778 (waarvan mij geen verdere bijzonderheden bekend zijn) werd in 1779 een afzonderlijk register aangelegd van de dopen, huwelijken en overlijdens van inwoners van Doenrade, gelegen op Valkenburgs grondgebied maar behorende tot de Gulikse parochie Hillensberg. Noch dit Doenraadse register, noch dat van Hillensberg zelf vermeldt de doop van Maria Gertrudis. Maria Gertrudis Büss werd 8 december 1781 te Doenrade geboren en op 9 december te Oirsbeek gedoopt.

26 *Petrus Bussen, ged. Doenrade 30-9-1737, overl. Oirsbeek 4 brumaire X (26-10-1801)*
Petrus Büssen werd op de laatste dag van september

Doenrade e.o. op de Ferrariskaart van 1772.

1737 geboren en gedoopt te Oirsbeek. De pastoor vermeldde niet in welk deel van de parochie Oirsbeek de ouders woonden, dus de geboorteplaats kan wel Doenrade zijn geweest. Een oudere broer was in Hillensberg gedoopt en zijn moeder overleed in Groot-Doenrade.

Overigens schrijft emeritus pastoor M. Meulenberg dat pas in 1740 een deel van Doenrade officieel bij de parochie Hillensberg werd gevoegd.² Hij merkt wel op dat inwoners van Doenrade al ruim een eeuw eerder naar de kerk van Hillensberg trokken, getuige ook het oudste doopregister van Hillensberg dat in een 19e eeuwse afschrift bewaard is gebleven.

Nr. 22 Kwartierstaat A Campo-Lindgens WB

18 Laurentius Meijs, geb. ca. 1640

Lents Meijs overleed Op gen Dries onder Nuth 1 maart 1714, zoals reeds in 1974 gepubliceerd in Genealogieën IV.³ Daarin worden ook zijn ouders Paulus Meijs en Cornelia Jacobs (dochter van Jacobus Jacobs) vermeld.

19 Mechtildis Hermans, geb. ca. 1643, overl. Nuth

20-6-1707, dr. van Herman Hermans

Mechtildis werd gedoopt te Nuth op 22 oktober 1640 als dochter van Hermanus Hermans en Maria Diederens.

Nr. 23 Kwartierstaat Camps-Maessen JH

15 Maria Cornelia Henderickx, geb. Wessem 13-12-1818

Zij werd als Marie Cornelia ingeschreven in de geboorteakte van de burgerlijke stand van de gemeente Wessem als zijnde geboren in het gehucht (*hameau*) Kelpen.

24 Joannes Maessen, ged. Maasbree 24-12-1777, overl. Grathem 6-9-1857,

zn. van Theodorus Maessen en Anna Peters

Bij hem heeft de inzender een merkwaardige fout gemaakt; hij heeft Joannes Maessen (zo werd hij gedoopt te Maasbree) verkeerde ouders gegeven. Merkwaardig, omdat zelfs bij zijn overlijden in 1857 (in het toch ver van zijn geboortedorp gelegen Grathem) nog steeds de juiste ouders bekend waren en

ook genoemd werden nl. Joannes Maessen en Maria Lensen (moet zijn Linsen) en nog merkwaardiger omdat hij wel de juiste doopdatum noemt!

25 Margaretha Hillen, ged. Maasbree 9-3-1776, overl. Maasbree 23-5-1837

Zij werd inderdaad op genoemde datum gedoopt te Maasbree, maar als Margarita. Zij stierf echter niet op de genoemde datum in haar geboortedorp, maar in Heythuysen op de Biesstraat. Daar had zij samen met haar echtgenoot een landbouwbedrijf.

27 Maria Catharina Leetens, ged. Roggel 10-12-1765

Zij werd gedoopt als Leijkens, niet als Leetens. De voorouders van haar moeder Catharina, gedoopt als Van Heur (niet als Van Horne), zijn te vinden in: J.H. HANSSSEN e.a., *Genealogie van de familie Van Heur & Van Horne*, Baarlo 2005, 192 en eerder.

28 Hendrik Caris, geb. Heythuysen 9-11-1785

Hij werd als Henricus Karis op de door de inzender genoemde datum gedoopt te Baexem. Geboren werd hij echter een dag eerder op Stoxhof en dat lag indertijd in de parochie Haelen. Hij werd dus niet te Heythuysen geboren! Aangezien de kerk van Haelen vanuit Stoxhof gezien zeer veel verder weg lag dan de kerk van Baexem, werd het kind in Baexem gedoopt. Aldaar staat overigens ook uitdrukkelijk bij de doop genoteerd dat dit gebeurde met toestemming van de pastoor van Haelen. In Baexem schreef pastoor Borman hem als volgt in: *anno domini millesimo septingentesimo octogesimo quinto mensis novembris die nona baptizatus est Henricus, heri natus, filius legitimus Tossani Karis et Catharinae Loën coniugum, susceperunt Martinus Karis et Getrudis Vossen. Parentes nati sunt in parochia de Heythuysen et ibidem contraxerunt matrimonium; proles nata est in villa de Stox et baptizavi illam ex commissione domi pastoris de Halen.*

Het is vervolgens niet verwonderlijk dat ook de pastoor van Haelen deze doop in zijn eigen doopregister noteerde. Men stond op zijn rechten! De pastoor van Haelen noteerde: *1785 mensis novembris nona die baptizatus est in Baexen Henricus filius legitimus Tossani Caris et Catharinae Loijen qui matrimonium contraxerunt in parochia de Heythuysen diocesis Leodiensis, suscipientibus cum Martino Caris et Gertrudis Vossen.*

Het loont beide originele aktes te bekijken. In essentie

Steenhof (= Stoxhof) in de parochie Haelen (37) op de Ferrariskaart van 1772.

hebben ze dezelfde strekking, maar er zijn een paar nuttige extra details die genoemd worden. De Baexemse akte is natuurlijk het meest gedetailleerd. Ze geeft de exacte geboorteplaats (Stoxhof in de parochie Haelen) en ook het tijdstip (*heri* = gisteren) en bovendien de geboorteplaats en de parochie waar de ouders van de dopeling getrouwd waren nl. Heythuysen! Voor de volledigheid wil ik de lezer er ook nog op wijzen dat Stoxhof rechterlijk gezien onder Horn ressorteerde en dus geen onderdeel was van de heerlijkheid Haelen in de 18e eeuw!

29 *Gertrudis Winkelmolen, geb. St. Odiliënberg 25-6-1785*

Zij werd geboren op 'Oostenhof' onder Sint Odiliënberg. Ze werd aldaar gedoopt als Anna Gertrudis Winkelmolen, dochter van Joannes Michael Winkelmolen en Maria Anna Engelen, pachters van voornoemde boerderij. Meer informatie over haar voorouders Winkelmolen is te vinden in: J.H. HANSEN en F.W.H. WINKELMOLEN, *Stamboom van de familie Win(c)kelmolen*, Baarlo 1998, 257 en eerder.

30 *Henricus Henderickx, ged. Grathem 27-5-1796, overl. Grathem 2-12-1879*

Hij werd op 27 mei 1796 inderdaad in de kerk van Grathem gedoopt, maar de pastoor noteerde tevens in zijn doopregister dat het kind op dezelfde dag geboren was te Oler.

Uit latere aktes blijkt dat hij landbouwer was. Hij overleed te Grathem maar wel op de eerste december van het jaar 1879 en niet op de tweede. Op de tweede werd zijn dood aangegeven bij de ambtenaar van de burgerlijke stand.

31 *Helena Bosmans, geb. Kelpen 1-1-1789, ged. Ell en Wessem 2 jan. 1789, overl. Grathem 1 jan. 1874*

Zij werd inderdaad te Ell gedoopt. In de kwartierstaat treft men aan *Ell en Wessem*. Dit en *Wessem* kan worden doorgestreep, dit moet een vergissing van de inzender zijn.

Ell had in 1789 een kapel waar de mensen uit de omgeving ter kerke gingen. De kapelaan aldaar hield vanaf 1782 eigen DTB-registers bij. Voor die tijd kan men Ellse dopen, huwelijken en begrafenissen vinden in de kerkregisters van Grathem, Hunsel of Thorn. Het is ook in Ell gemeente Grathem dat zij in 1874 sterft.

Nr. 24 Kwartierstaat Canisius-Habets WB

20 *Petrus Frissen, afkomstig van Nuth, overl. Hulsberg 29-12-1709*

Petrus Frissen werd gedoopt Nuth 8 juni 1682 als zoon van Joannes Frissen en Barbara Pluchmeckers. Zijn moeder was peettante bij zijn eerste kind, schoonzus Anna Schults bij zijn tweede kind en zijn vader peetoom bij zijn derde kind.

21 *Elisabeth Quix, afkomstig van Klimmen*

Elisabetha Quix werd in Hulsberg gedoopt op 11 februari 1685 en overleed daar op 3 augustus 1717. Haar vader Rutgerus Quix (Klimmen 1651-1712) was peetoom bij het tweede kind; haar moeder Joanna Jeucken was al op 21 februari 1685 te Hulsberg gestorven. Joanna Barbara, het eerste kind van Petrus

en Elisabeth, was vernoemd naar beide grootmoeders. Rutgerus Quix was in 1686 hertrouwd met Catharina Waelen en had zich met haar in Klimmen gevestigd. Elisabeth was dus in Klimmen opgegroeid maar er niet geboren. Zie L. EIJSEN, *Kwartierstaten Eijssen-Alofs en Oosterbaan-Quant*, Roermond 1992, 45.

Nr. 33 Kwartierstaat Custers-Bruels WB

9 *Maria Gruijls, overl. Sweikhuizen par. Schinnen 19-1-1733*

Mijns inziens werd Maria Gruijls gedoopt te Nuth op 11 maart 1674 als dochter van Hermanus Gruijls uit Schinnen en Catharina Crijns uit Nuth. Voornaamste aanwijzing is het verschijnen van *Margaritta van der Haghen* bij de doop bij haar tweede kind Martinus. Zij was de echtgenote van Michael Gruijls te Nuth, Maria's broer dus. De oudste drie broers van Maria waren overigens te Schinnen (waarschijnlijk in Thull) geboren voordat het gezin naar Nuth verhuisde.

Nr. 38 Kwartierstaat Dirikx-Schillings WB

17 *Anna Maria Michels, ged. Heer 6-1-1731, overl. Heer 3-12-1831*

De doop van Anna Maria Michels lijkt erg verdacht. Niet eens zo zeer omdat ze 100 jaar zou zijn geworden, maar ze was 20 jaar ouder dan haar echtgenoot en 45 jaar toen ze trouwde (een moeite!) en moeder werd. Op de Gendalim cd-rom blijkt al snel dat *Maria Miggels* tot in 1795 met Hubertus Derix kinderen kreeg te Heer, wat de vermelde doopdatum uitsluit. Echter blijkt ook dat bij haar overlijden wel degelijk de ouders werden vermeld van de dopeling uit 1731. Op Wiewaswie.nl staat als leeftijd slechts 1 (jaar) vermeld, wat niet erg helpt. Dan toch even de akte opgezocht via Zoekakten.nl.

Schoonzoon Hendrik Walraven, die de overlijdensaangifte deed, moet wel gedacht hebben dat zijn schoonmoeder stokoud was, want hij noemde inderdaad de geboortedatum en ouders uit 1731. Die zal hij van de pastoor hebben doorgekregen, of wellicht verkeerd gekeken in een familiechroniekje? De fout is vrij bizar, alleen al vanwege het feit dat Walravens eigen vrouw Christina Derix nog in 1794 uit Maria Miggels was geboren. Ondanks de vermelding van haar geboortedatum in de officiële overlijdensakte is deze dus evident foutief.

Een vluchtige zoekopdracht in Gendalim leert dat hoogstwaarschijnlijk Maria Michels degene was die te Heer werd gedoopt op 5 december 1751, dochter van Petrus Michels en Barbara Dupont. De eerste voornaam Anna in de overlijdensakte lijkt uitsluitend gebaseerd op de foutieve doop in 1731; zij heette verder altijd alleen Maria. Joannes Michels en Barbara Wijnants lieten te Heer op 24 oktober 1726 een zoon Petrus dopen en waren naar alle waarschijnlijkheid dus niet de ouders maar wel de grootouders van Maria Michels, zodat hier alleen een generatie tussengevoegd hoeft te worden.

26 *Lambertus Rameekers* × 27 *Ida Hermens*

Dit echtpaar is identiek aan kwartierstaat 113 Rameekers-Lensen, nrs. 4 en 5, en kan als zodanig worden aangevuld.

Nr. 43 Kwartierstaat Geerkens-Emonts WB

26 *Joannes Rameckers, overl. Klimmen 3-8-1720*
 Volgens F.C.S. Ramaekers in *Limburgs Tijdschrift voor Genealogie* (LTG) 1978-3 t/m 1978-10 was Joannes een zoon van Jacobus Raemeckers en Magdalena (ook Helena) Raven. Bij de doop van Joannes te Klimmen op 9 april 1659 heb ik tevens in mijn bestand als bron 'Patelski' staan en bij zijn overlijden in 1720 als bron LTG 1973-45.

Nr. 58 Kwartierstaat Hermans-Bollen WB

12 *Henricus Bollen, ged. Meijel 27-8-1695, overl. Borgharen 15-10-1757*
 Een dergelijke verhuizing laat meteen mijn alarmbellen rinkelen, temeer daar Bollen destijds al lang een bekende familienaam was in Borgharen. Het ruikt sterk naar een misgreep uit de Gendalim zoekresultaten, zonder verder onderzoek naar het betreffende gezin. De kwartierstaat is een vervolg op een kwartierstaat uit het *Limburgs Kwartierstatenboek* van 1998, wat doet vermoeden dat al jaren geleden is gezocht op een oudere editie van de Gendalim cd-rom, en de enige kandidaat-dopeling daarop als vanzelfsprekend is aangenomen als voorouder. Gendalim 7 biedt meerdere kandidaten en ook zonder verder onderzoek is daar al een veel waarschijnlijker afstamming bij. Op basis van locatie, vernoemingen en vermelde peetouders kom ik uit bij Joannes Henricus Bollen, gedoopt te Maastricht (St. Catharina) op 14 september 1692, zoon van Dionisius Bollen en Catharina van de Velden. De eerste zoon van Henricus heette ook Dionisius, in 1732 was een Agnes Bollen peettante en in 1734 een Catharina Snor. Catharina Snor was te Maastricht in 1737 ook peettante bij Van de Velden-Reinders, en Agnes was waarschijnlijk een zus van Henricus en gedoopt Maastricht (St. Catharina) 31 oktober 1686.

Dionisius Bollen zou heel goed op 30 september 1657 in Borgharen kunnen zijn gedoopt, als zoon van Arnoldus Bollen en Elisabetha Schobben. Een en ander moet natuurlijk nader worden uitgezocht en geverifieerd, maar mijns inziens heeft Meijel helemaal niets van doen met deze familie Bollen.

Nr. 77 Kwartierstaat Van Laer-Rietjens JH

31 *Henriette Vercoulen, geb. Ittervoort 28-2-1806*
 Zij werd op 1 maart 1806 door haar vader Jean Vercoulen, landbouwer te *Oelder* (= Oler), aangegeven als zijnde op 28 februari 1806 geboren. Ergo: geb. Oler gem. Ittervoort.

Nr. 85 Kwartierstaat Van Leipsig-Saris JH

14. *Jacobus Huijs, geb. Maasbree 29-7-1843*
 Volgens zijn geboorteakte is hij geboren te Blerick gem. Maasbree.

28 *Pieter Huijs*

× *Baarlo gem. Maasbree 7-5-1841*

29 *Joanna Grubben*

Baarlo, Blerick en natuurlijk ook Maasbree behoorden in die tijd tot één gemeente te weten Maasbree. Men

kon dan ook alleen huwen ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente Maasbree! Nu deed zich in deze gemeente de bijzondere situatie voor, dat de akten niet altijd in Maasbree werden ingeschreven, doch ook in Baarlo of Blerick. Zo werd volgens de akte dit huwelijk gesloten *ten Raadhuize te Baarlo*.

Nr. 90 Kwartierstaat Mannens-Bemelmans WB

16 *Hermanus Mannens, overl. Nuth 15-8-1679*
 Hermanus huwde eerder Nuth 27 november 1674 met Cornelia Keijsers.

17 *Catharina Bemelmans*

Catharina hertrouwde te Nuth op 29 april 1692 met Casparus Brants (1629-1704), weduwnaar van Anna Stassen. Catharina overleed waarschijnlijk te Vaesrade par. Nuth op 24 februari 1730. Zij was op 30 augustus 1650 te Voerendaal gedoopt als dochter van Severinus Bemelmans en Margaretha Keulen. Het ouderlijk gezin is verder in Nuth te vinden.⁷

18 *Thomas Crijns, overl. Thull par. Schinnen 28-7-1723*
 Thomas werd gedoopt in Nuth op 1 september 1636 als zoon van Hermanus Crijns en Mechtildis Bruls.

19 *Johanna Exters, overl. Thull par. Schinnen 3-1-1726*
 Joanna zal een dochter zijn geweest van Thomas Exters uit Sittard en Elisabeth Jans alias Custers. Thomas werd gedoopt te Sittard op 21 april 1598 als zoon van Thomas Exters uit Sittard en Ida Gielen uit Puth-Schinnen. Hij huwde Elisabeth Jans in Schinnen op 24 februari 1633. In 1634 en 1644 zijn kinderen van hen in het doopregister van Schinnen te vinden; daartussen zal Joanna's doop horen.

Nr. 99 Kwartierstaat Van Nieuwenhoven-Veugen JH

22 *Wilhelmus Vossen, ged. Grathem 21-4-1794*
 Hij werd op genoemde datum inderdaad te Grathem gedoopt, maar tevens stond erbij dat hij geboren was te Katert. Katert was een gemeente bestaande uit een tiental boerderijen dat rechterlijk onder de heerlijkheid Wesseme viel, maar kerkelijk hoorde het bij de parochies Grathem (het westelijk deel) of Heel (het oostelijk deel).

Nr. 100 Kwartierstaat Nijssen-Verstraelen JH

25 *Agnes van der Linden, ged. Buggenum 4-4-1705*
 Zij sterft te Grathem op 21 september 1747.

29 *Margarieta van de Winckelmolen, ged. Grathem 18-5-1684*

Zij is waarschijnlijk ook aldaar gestorven en wel tussen 28 juni 1755 en 19 maart 1756. Ze staat echter aldaar niet in de boeken. Zie voor verdere informatie over haar vaderlijke voorouders: J.H. HANSEN en F.W.H. WINKELMOLEN, *Stamboom van de familie Win(c)kelmolen*, Baarlo 1998, 175 en eerder.

31 *Elisabetha Raemaekers, ged. Heel 20-9-1686*

Zij werd niet als Elisabetha gedoopt, maar als *Elia alias Eelsken!*

De gemeente Maasbree

heeft, vooral in de 19e eeuw, een zeer roerige geschiedenis gehad op politiek en administratief gebied.⁴ Voor de komst van de Fransen waren er drie aparte heerlijkheden, schepenbanken en gemeenten: Maasbree, Blerick en Baarlo. De eerste twee instellingen, heerlijkheden en schepenbanken, werden door de Fransen afgeschaft, maar de gemeenten niet. In het jaar 1800 werden de drie dorpen samengevoegd, aanvankelijk onder de naam Bree. Ter onderscheid van het andere Bree, op dat moment in dezelfde provincie gelegen, werd in oktober 1818 de naam officieel veranderd in Maasbree. Overigens een naam die lang voordien al af en toe werd gebruikt om verwarring met het (thans Belgische) Bree te voorkomen. Het oudst mij thans bekende voorbeeld dateert uit 1756,⁵ maar er zijn wellicht oudere? In de Franse Tijd zetelde het bestuur in Maasbree, waarna het in 1815 verhuisde naar kasteel De Berckt onder Baarlo, alwaar de nieuwe burgemeester Baron d'Olne woonde. Daarna zouden nog zeer veel verhuizingen volgen. Een vervolglijst samengesteld aan de hand van de inleiding op het archief van de Gemeente Maasbree:⁶

1821-1822 Blerick ten huize van Matthijs Hermans;
1822-1825 Baarlo ten huize van Matthijs Hoefnagels;
1825-1831 Baarlo in het nieuw gebouwde raadhuis op de markt;
1831-1832 Blerick ten huize van L. Spee;
1832-1868 Baarlo in het raadhuis.

In 1867 besloot men dat iedere vijf jaar de hele administratie verhuisde, dus:

1868-1873 Blerick in het nieuwe raadhuis.
In 1872 besloot men dat in iedere plaats een hulpsecretarie kwam in het raadhuis ter plaatse, verder:
1873-1878 Maasbree in het nieuwe raadhuis;
1878-1883 Baarlo in het raadhuis;
1883-1892 Blerick in het raadhuis;
1892-1897 Maasbree in het raadhuis;
1897-1902 Baarlo in het raadhuis;
1903-1904 Maasbree.

In 1904 werd men eindelijk verstandig en vond men dat het goed geweest was en werd Blerick de hoofdzetel van het bestuur. Dit bleef zo tot 1940, want in dat jaar werd Blerick door de gemeente Venlo geannexeerd. Blerick was op dat moment overigens met afstand de grootste plaats qua inwoners. Rond het jaar 1900 had Blerick al meer inwoners dan Baarlo en Maasbree bij elkaar. Dit is niet altijd zo geweest: in 1815 had het dorp Maasbree nog de meeste inwoners. Dat is waarschijnlijk ook de reden geweest dat de gemeente haar naam ging dragen. Na 1940 stond het gemeentehuis van de geamputeerde gemeente Maasbree tot aan haar opheffing per 1 januari 2010 in het dorp Maasbree.

Rest de genealogisch onderzoeker alleen nog maar het advies: controleer altijd de aktes van de burgerlijke stand van de gemeente Maasbree. Daarin staat immers altijd waar de gebeurtenis heeft plaatsgevonden. In feite geldt dit vanzelfsprekend voor iedere akte van alle gemeenten!!

Nr. 104 Kwartierstaat Parren-Geurts JH

I Aloysius Johannes Catharina (Louis) Parren
Voorname inzender geeft als geboorteplaats van zijn echtgenote op *Heel en Panheel*. Misschien wil hij eens bij haar navragen welke van de twee juist is? De gemeente heette Heel en Panheel, maar me dunkt dat iemand maar in één plaats geboren kan worden. Ik gok overigens op Panheel, aangezien haar vader daar in 1985 overleed.

Nr. 113 Kwartierstaat Rameckers-Lensen WB

20 Henricus Hermans, ged. Hulsberg 25-9-1659, overl. vóór 14-8-1726

Henricus overleed te Hulsberg op 30 oktober 1697.

21 Ida Hermans, overl. Weustenrade par. Hulsberg 14-8-1726

Ida overleed volgens het overlijdensregister van Hulsberg te Aalbeek. Zij was een dochter van Nicolaas Hermens en Helena Limpens uit Nuth. Ze zal rond 1660 te Nuth zijn geboren. In die tijd zijn er hiaten in het doopregister en tussen 1654 en 1666 ontbreken dopelingen van dit echtpaar. Zwager Godefridus Snackers was peetoom in 1695 en Henricus Hermens was peetoom in 1694 bij Snackers-Hermens te Nuth. Ida zal vernoemd zijn naar haar grootmoeder Ida Suetendaal.

Van Harry Luijten ontving ik het sluitende bewijs: in RHCL, Landen van Overmaas 1734, fol. 138v (rolle der processen van de schepenbank Nuth) was tijdens de genachting van 16 maart 1705 sprake van de kinderen van wijlen Claes Hermans, namelijk Geurt, Gertrudis, Jan en Ida. Ook wordt Servaes Spijckers genoemd als voogd van Ida's kinderen. Servaes was een oom van wijlen haar echtgenoot Henricus Hermans.

Nr. 118 Kwartierstaat Ritzen-Otten WB

16 Jan Hendrik Ritzen

Jean Hendrik Ritzen werd geboren te Schinnen op 17 november 1839 van Jean Pierre Ritzen en Anna Catharina Hermens. Hij overleed aldaar op 10 januari 1913. Hij trouwde in Brunssum op 21 november 1860 met Maria Cornelia Cuijpers.

17 Cornelia Kupper

Maria Cornelia Cuijpers was geen Duitse, maar stamde uit de grote familie Cuijpers van Merkelbeek. Zij werd geboren te Brunssum op 23 februari 1834 als dochter van Joannes Mathias Cuijpers en Maria Helena Hermens. Ze overleed in Schinnen op 16 januari 1906. Haar moeder en de moeder van haar man waren nichten van elkaar, kleindochters van Hermanus Hermens uit Grijzegrubben-Nuth en Helena Meulenberg uit Wolfhagen-Schinnen.

Nr. 124 Kwartierstaat Rutten-Merkelbachs WB

26 Nicolaus Snackers, ged. Nuth 12-2-1704

Nicolaus overleed te Heerlen op 18 maart 1747.

27 Barbara Cornelia Hennen, ged. Oirsbeek 22-1-1706

Barbara hertrouwde met Joannes Meens, ondertrouw voor de dominee te Heerlen 20 juli 1748, getrouwd 4 augustus 1748 (idem voor de katholieke kerk):

"Johannes Mentz j.m. van den hof Geleen (...) met Barbara Hennen weduwe van Nicolaas Snackers wonende op den hof Beersdal". Zij overleed na 19 november 1781, mogelijk te Aken. Helge Lorenz mailde me op 11-3-2002: "Leider ist mir das Sterbedatum von Barbara Hennen nicht bekannt. Sie muß aber nach 1781 gestorben sein, da sie noch am 19.11.1781 in Aachen (St. Foillan) Taufzeugin bei Ihrem Enkel Johann Heinrich Schnackers war."

Hoeve Beersdal te Heerlen.

28 Joannes Sielis, ged. Merkelbeek 12-6-1675

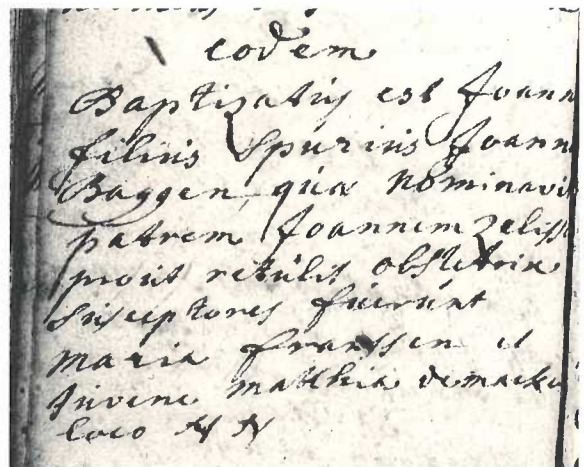
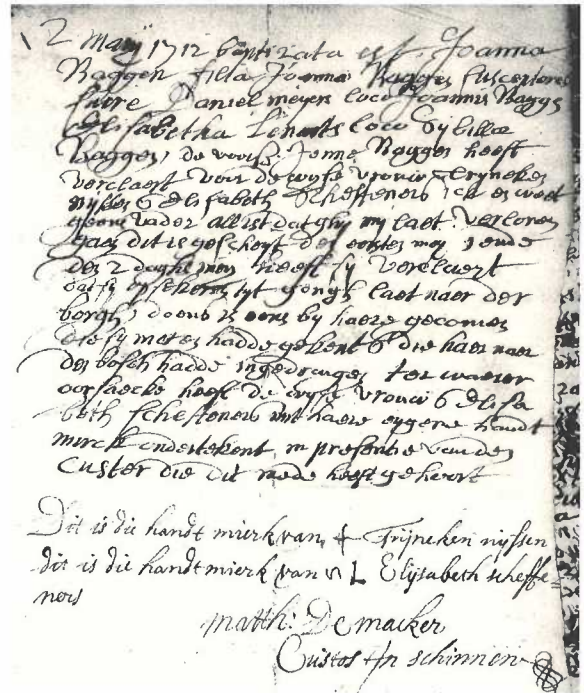
Joannes Sielis (Zelissen) zou driemaal gehuwd zijn, maar geen trouwdata worden gegeven. Dat hoeft niet te verwonderen, want deze huwelijken zijn nooit gesloten en bij het opmaken van het boek per abuis als huwelijk vermeld. De drie vrouwen kregen een buitenechtelijk kind, waarbij Joannes als vader werd genoemd. Opvallend is dat bij het eerste kind een Joannes Selissen (hijzelf?!) en bij het tweede kind Dionisius Selissen (zijn broer) als peetoom werd vervangen.

29 Joanna Baggen, geb. ca. 1680

Ook Joanna Baggen was mogelijk nooit gehuwd maar had drie kinderen bij drie mannen. In 1708 werd een zoon Theodorus van haar en Theodorus Heijnen te Spaubeek ingeschreven als schijnbaar wettig kind, maar van hen als echtpaar heb ik geen verdere vermeldingen gevonden. Bij het tweede kind in 1712 te Schinnen had zij verklaard 's avonds in het bos bij Terborgh te zijn verkracht door een onbekende man. Bij het derde kind in 1719 noemde zij Joannes Zelissen als vader.

Joanna Baggen overleed in Wehr (D) op 25 oktober 1766, waarbij als leeftijd 85 jaar werd vermeld. Overigens is niet geheel zeker dat Joanna een dochter van Joanna Gielen was; die afstamming stoelt vooral op het feit dat zij haar buitenechtelijke dochter (het tweede kind) Joanna liet open. Haar vader Joannes Baggen

hertrouwde (vermoedelijk rond 1680) met Elisabeth Lenarts uit Millen, waaruit nog een reeks kinderen werd geboren waarvan de doopplaats nog niet is gevonden (misschien Wehr?).

Twee van de drie onwettige kinderen van Joanna Baggen gedoopt in 1712 en 1719.

Nr. 125 Kwartierstaat Salden-Meufels WB

24 Joannes Tobias Meufels, ged. Susteren 26-07-1707, overl. Susteren 27-1-1778

Inzender M.H.C.M. Dirks liet me het volgende weten: de overlijdensdatum 27 januari 1778 is niet correct; aangezien er bij de inschrijving wordt vermeld "11 circiter annorum". Tevens wordt bij de dood van Tobias' zoon Reinerus (31 januari 1783) vermeld "30 circiter annorum filius vidui Tobias Meuffels". Tobias Meufels overleed dus na januari 1783.

Nr. 128 Kwartierstaat Schupkens-Moonen WB

18 Henricus Hermans en 19 Ida Hermans

Zie nr. 113 Kwartierstaat Rameckers-Lensen.

Nr. 147 Kwartierstaat Timmermans-Rutten JH

10 Petrus Bongaerts, ged. Thorn 27-8-1725, overl. Heel 16-4-1792

x Heel 7-1-1786

11 Cornelia Scheepers

Hij werd in Thorn gedoopt als Bongarts.

Hij overleed in Katert op genoemde datum en werd op 18 april 1792 te Heel begraven.

Katert kwam al eerder ter sprake. Het was vóór de Franse Tijd een eigen gemeente, behoorde rechterlijk tot de heerlijkheid Wessem en was tot 1820 ook onderdeel van de gemeente Wessem, maar kerkelijk was het opgesplitst. Het westelijke deel behoorde bij de parochie Grathem, het oostelijke deel tot de parochie Heel. Het huwelijk tussen Petrus en Cornelia (zij werd gedoopt als Schepers) werd niet in Heel gesloten, maar in Grathem. Echter, in Heel was ook geroepen en werd het huwelijk eveneens ingeschreven!

20 Joannes Bongaerts, ged. Heel 9-11-1705

De redactie heeft de doop van Joannes later niet juist toegevoegd: Joannes is niet op 9 november gedoopt, maar op 11 september 1705.

Nr. 152 Kwartierstaat Verhart-Timmermans JH

1 Lucia Petronella Verhart (van Hert), geb. Kessel 7-3-1874

De benaming is ietwat verwarrend. De proband werd ingeschreven in de burgerlijke stand van de gemeente Kessel als Van Hert en aangezien in de marge van die geboorteakte niets vermeld staat over een latere naamswijziging, is dit toch haar hele leven lang haar officiële achternaam geweest. Deze geboorteakte werd overigens door de vader ondertekend met *J Verhart!* Bij haar overlijden heette zij ook weer *Verhart!*

2 Johannes Verhart (Verhert), overl. Kessel 14-11-1908

Hier werd vermoedelijk een klassieke fout gemaakt: de aangiftedatum overnemen als overlijdensdatum.

Johannes Verhart sterft een dag eerder nl. op 13 november 1908.

3 Anna Geertrui Timmermans, geb. Kessel 7-11-1842, overl. Kessel 2-7-1917

Zij werd geboren als *Anna Gertruid*, met een d achteraan dus.

Anna Gertruid sterft een maand vroeger en wel op 1 juni 1917.

4 Jan Peter Verhart, geb. Baarlo gem. (Maas)Bree 29-11-1810, overl. Kessel 26-9-1883

Zoals vrijwel iedereen tijdens de Franse Tijd kreeg hij Franse voornamen. Officieel heette hij vanaf zijn geboorte *Jean Pierre* en niet Jan Peter, Joannes Petrus, Pieter Jan of, zoals bij zijn sterven, simpel Pieter. Hij overleed echter niet op 26 maar op 27 september 1883. In zijn sterfakte kreeg zijn moeder overigens als achternaam Peeters in plaats van Jacobs.

5 Petronella Clercken, geb. Baarlo gem. (Maas)Bree 26 ventôse XIII (17-3-1805), overl. Kessel 7-10-1867

Ook zij kreeg bij haar geboorte een verfranste voornaam: *Petronelle!*

Bij haar overlijden had ze trouwens ook een beroep: *landbouwster*.

6 Pieter Timmermans, geb. Kessel 18-4-1813

Bij zijn geboorte had ook hij een Franse voornaam gekregen: officieel heette hij Pierre! Hij was trouwens geboren te Kessel *rue op de Graaf*, waarmee zonder twijfel de boerderij Gravenhof werd bedoeld, die zijn ouders hadden gepacht.

7 Lucie (Lucia) Gubbels, geb. Kessel 2-4-1812, overl. Kessel 19-7-1880

Ze werd inderdaad geboren als *Lucie Gubbels* te Kessel en meer specifiek *aan Hout*.

Bij het huwelijk van haar dochter in 1873 en ook bij haar eigen overlijden was zij *landbouwster* van beroep.

8 Joannes Verhart, ged. (Maas)Bree 2-8-1777

Hij werd gedoopt met de achternaam *Verhaert*.

9 Gertrudis Jacobs, overl. Baarlo gem. Maasbree 22-11-1846

Bij haar overlijden wordt als haar moeder opgegeven: *Margaretha Hermans*. Kennelijk een mix van de juiste voornaam en de achternaam van de moeder van haar voormalige echtgenoot.

10 Jacobus Clerken, ged. Baarlo 7-8-1772

Hij werd gedoopt als *Clercken*.

11 Joanna Bongaerts, overl. Baarlo gem. Maasbree 16-10-1828

In haar overlijdensakte heeft ook zij een beroep: *akkervrouw*.

12 Petrus Timmermans, overl. Kessel 15-5-1831

Hij sterft in het huis *op de Graaf*, zijnde de Gravenhof alwaar hij pachter was.

13 Judith Gisbertz, ged. Kessel 7-11-1781

Zij werd gedoopt als *Juditha*.

15 Gertrudis Peeters (Peterssen), ged. Kessel 13-1-1779

Zij werd gedoopt als *Peterssen*.

16 Petrus Verhaert x 17 Gertrudis Hermans

Het huwelijk werd gesloten te Grubbenvorst op 21 april 1774. De pastoor aldaar noteerde erbij dat beiden op dat moment ongehuwd waren, uit Maasbree kwamen en als dienstknecht en dienstmeid (*famulantes*) in zijn parochie woonden.

18 Joannes Jacobs, ged. Baarlo 28-3-1732, overl. Baarlo gem. (Maas)Bree 23 vendémiaire XIII (15-10-1804), zn. van Joannes Arts en Barbara Jacobs

Bij hem heeft de inzender kennelijk verkeerd gekokt. In zijn overlijdensakte worden als zijn ouders genoemd: *Jean Jacobs* en *Elisabeth N*. Dat overlijdensaktes niet altijd betrouwbaar zijn, is bekend en zagen we ook reeds eerder. Echter ditmaal klopten de voornamen van de ouders. Waarom echter de inzender van Joannes Jacobs het onwettig gedoopte kind van Joannes Arts en Barbara Jacobs heeft gekozen als voorvader is mij een raadsel. De voornaam Barbara komt later ook niet voor bij de kinderen uit het huwelijk Jacobs-Bongaerts.

Gravenhof in Kessel, gebouwd in 1803 tijdens de pachtperiode van de familie Timmermans-Gisbertz

Het traceren van het juiste ouderpaar wordt ons echter ook niet gemakkelijk gemaakt, maar aan de hand van de voornamen van de kinderen en hun peetouders kan men de oplossing vinden.

Hij werd gedoopt te Kessel op 20 december 1731 als *Joannes Wilhelmus Jacobs* zoon van *Wilhelmus Jacobi* en *Elisabetha Peeters*.

Joannes Wilhelmus Jacobs huwde voor de eerste keer te Baarlo op 28 april 1762 met *Helena Janssen* (Baarlo 1736 - 1763). Zij stierf bij de geboorte van hun eerste en enige kind op 10 maart 1763: *Elisabetha Jacobs* (Baarlo 1763 - 1817), die later zou trouwen met *Wilhelmus Kessels* (Baarlo 1758 - 1825).

Hij trouwde voor de tweede maal te Baarlo op 3 mei 1764 met de zeer veel oudere *Girtrudis op gen Cleft* (Tegelen 1710 - Baarlo 1775). Zij was op dat moment al tweemaal weduwe nl. van *Joannes Giesbers* (alias *Diricks*) (Baarlo 1707 - 1747) en van *Wilhelmus Bongers* (Baarlo 1707 - 1762). Uit haar eerste huwelijk had ze vijf kinderen en uit haar tweede één dochter. Haar derde huwelijk met *Jacobs* bleef uiteraard kinderloos, aangezien ze in 1764 al meer dan 53 jaar oud was. De kinderen *Verbong* uit haar eerste huwelijk treden echter regelmatig op als getuigen,⁸ om te beginnen bij haar derde huwelijk in 1764 en later ook bij het huwelijk van het echtpaar *Jacobs-Bongaerts* en zelfs bij dopen van kinderen uit dit huwelijk!

Joannes Wilhelmus Jacobs hertrouwde een half jaar na de dood van zijn tweede vrouw op 10 september 1775 (getuige o.a. *Yda Verbongh*, de jongste dochter uit het eerste huwelijk van zijn eerste vrouw) te Baarlo met

19 Margarita Bongaerts, ged. Baarlo 8-2-1745

Zij werd gedoopt als *Margaretha*.

Saillant detail is dat zij een dochter is van de tweede echtgenoot van *Girtrudis op gen Cleft*, *Wilhelmus Bongers* uit diens eerste huwelijk met *Elisabetha Reynders*! *Margaretha* was dus een stiefdochter van de eerste vrouw van haar echtgenoot. Waarschijnlijk hebben allen toentertijd al langer onder één dak geleefd

als 'clan'. Blijft onverlet dat beiden kerkrechtelijk gezien geen familie van elkaar waren en dus ook geen dispensatie nodig hadden om te mogen trouwen!

Uit het huwelijk *Jacobs - Bongaerts* werden te Baarlo vier kinderen gedoopt te weten:

- Gertrudis Jacobs*, geb. en ged. 19 juni 1776 (peetouders: *Mathis Janssen* namens *Joannes Henricus Bongaerts*, *Ida Verbongh*). Zij werd dus vernoemd naar de eerste echtgenoot van de vader. De peter blijkt een oom van de moeder te zijn en de meter een dochter van de eerste echtgenote van de vader.
- Maria Elisabetha Jacobs*, geb. en ged. 2 augustus 1779 (peetouders: *Mathijs Janssen* namens *Tulmannus Jacobs*, *Maria Catharina Timmermans*). Haar tweede voornaam had het kind te danken aan haar beide grootmoeders: *Elisabetha Peeters* en *Elisabetha Reynders*. Beiden waren op dat moment al dood. De peter is een vaderlijke oom: *Tilmanus Jacobs* (Kessel 1729 - Helden 1798). De meter is waarschijnlijk identiek met de gelijknamige echtgenote van *Reynerus Kessels* (1751-1816), een zoon van een *Catharina Reinders*, mogelijk een tante van de moeder van het kind.
- Helena Jacobs*, geb. en ged. 11 mei 1781 (peetouders: *Wilhelmus Jacobs*, *Cornelia Bongaerts*). De peter was ook nu weer een vaderlijke oom van de boreling (Kessel 1737 - Helden 1819) en de meter een oudtante (Baarlo 1710-1795). Het kind heeft zijn voornaam natuurlijk te danken aan de eerste echtgenote van de vader, *Helena Janssen*.
- Wilhelmina Jacobs*, geb. en ged. 17 juni 1784 (peetouders: *Antonius Wetemans*, *Hendrina Janssen*). Kennelijk is zij vernoemd naar haar beide grootvaders *Wilhelmus Jacobi* en *Wilhelmus Bongers*. De peter was *Anthonius Weetmans* (Helden 1753 - Baarlo 1815), de echtgenoot van *Ida Verbong*, we kwamen haar al eerder tegen. De meter was *Henderina Janssen* (Baarlo 1733 - 1805), de oudste zuster van eerder genoemde *Helena Janssen*.

Over deze familie Jacobs is overigens zeer veel meer te lezen in: P.G.H. Vullings, *Jacobs, van Kessel naar Helden*, Panningen 2011.

20 Mathias Clerken (Klerken), ged. Baarlo 22-11-1740, overl. Baarlo gem. Maasbree 4-12-1819
Hij werd gedoopt met de achternaam *Klercken*.

x Baarlo 21-8-1768

Op 21 augustus vond de ondertrouw plaats.
Daadwerkelijk kerkelijk getrouwd werd pas op 8 september 1768.

21 Helena Bouten, ged. Baarlo 10-8-1735, overl. Baarlo gem. (Maas)Bree 28 germinal XIII (18-4-1805), dr. van Andreas Bouten en Wilhelmina van der Schoot.
Ook bij haar is behoorlijk wat misgegaan. Bij haar overlijden in Baarlo in 1805 had ook zij een beroep: dagloonster. Dan volgen twee feiten die niet kloppen: haar leeftijd van 77 jaar was zeven jaar teveel en ook haar geboorteplaats, Baarlo, bleek naderhand niet juist zijn. Een echtgenoot werd niet genoemd, maar als ouders werden opgegeven: Jacques Bouten en Theodora N.N. Dus geen Andreas en Wilhelmina!
Overigens hadden Andreas Bolten (Maasbree 1684 - Baarlo 1735) en Wilhelmina van der Schoot wel dege-lijk een dochter Helena Bouten (hun enige kind, want Andreas stierf drie maanden na haar geboorte), maar deze Helena zou later niet trouwen met Mathias Klercken, maar in 1760 te Maasbree met Wilhelmus Haenen (Maasbree 1722 - 1789). Met hem kreeg ze aldaar zes kinderen waaronder (natuurlijk) een zoon Andreas.
"Onze" Helena bleek echter iets eerder als Bouthen gedoopt te zijn in Tegelen en wel op 19 februari 1735, als dochter van Jacobus Bouthen (overl. Baarlo 1 febr. 1759) en Theodora (Diriske) Janssen (overl. Baarlo 17 okt. 1762). Zij is met haar ouders vanuit Tegelen in Baarlo komen wonen en is aldaar opgegroeid. Dit zal de reden zijn geweest dat men later dacht dat, omdat zij van Baarlo afkomstig was, er ook wel zou zijn geboren. Niet dus.

22 Joannes Bongaers, ged. Baarlo 7-4-1748, overl. Baarlo 3-8-1779

Hij werd te Baarlo gedoopt als *Bongaerts op den Schaeffelt*. De Schaeffelt is tegenwoordig een buurt en straat in Baarlo en ontleent haar naam aan een boerderij met die naam. Waarschijnlijk woonde de familie Bongaerts destijds op die boerderij, mogelijk als pachters.

23 Wilhelmina Lynssen (Lynssen, Linssen), ged. Helden 26-9-1754, overl. Baarlo 22-12-1788
dr. van Henricus Lynssen (Linssen) en Mathea Buysen
Na het jong overlijden van Joannes Bongaers hertrouwt Wilhelmina in 1786 te Baarlo met de weduwnaar Joannes Korstjens, die als Keurstjens in 1755 werd gedoopt te Baarlo. Met hem krijgt ze nog twee kinderen om vervolgens zelf bij de geboorte van haar jongste kind, Mechtildis Korstjens, te overlijden.

Ook bij haar heeft de inzender van deze kwartierstaat verkeerde ouders geplaatst. Zij werd gedoopt te Helden op 10 maart 1751 als Wilhelmina, dochter van Gerardus

Linssen en Mechtildis Buysen. Laatstgenoemde was overigens waarschijnlijk een zuster van de door de inzender genoemde moeder (Mathea Buysen). De vader Gerardus Linssen komt ook regelmatig voor met de voornaam Godefridus, zodat we gevoeglijk mogen aannemen dat zijn roepnaam Geurt of Goert was. Een voornaam die in de kerkregisters de ene keer naar Godefridus wordt omgezet en de andere keer als Gerardus wordt vertaald.

Aan de hand van de namen van haar kinderen en de daarbij optredende doopheffers konden de juiste voorouders worden getraceerd.

Uit het huwelijk Bongaerts-Linssen:

- a. Mechtildis Bongaerts, geb. en ged. Baarlo 15 febr. 1776 (peetouders: Gerardus Lynssen, Elisabetha Simons). Het kind werd vernoemd naar haar grootmoeder Mechtildis Buysen, die op dat moment dus al moet zijn overleden. Immers, ten overvloede, in grote delen van het huidige Noord- en Midden-Limburg werden dopelingen in die tijd pas naar familieleden vernoemd, wanneer deze op dat moment al gestorven waren.⁹ De peter was de grootvader van moederszijde en de meter de grootmoeder van vaderszijde.
- b. Joanna Bongaerts, geb. en ged. Baarlo 17 sept. 1778 (peetouders: Henricus Bos, Anna Janssen). Vermoedelijk is zij vernoemd naar haar grootvader van vaderszijde, Joannes Bongaerts, die op 3 oktober 1747 te Baarlo was overleden. Peetoom was de derde echtgenote van de eerder genoemde grootmoeder van vaderszijde Elisabetha Simons; de stiefgrootvader dus. Meter was eveneens een stiefgrootvader nl. de tweede echtgenoot van Godefridus (Gerardus) Linssen. Overigens verhuisde dit echtpaar Linssen - Janssen tussen 1767 en 1770 van Helden naar Baarlo, waar beiden ook stierven in respectievelijk 1798 en 1804.

Uit het huwelijk Korstjens-Linssen:

- c. Hendrina Korstjens, geb. Baarlo 12, ged. ald. 13 maart 1787 (peetouders: Godefridus Lynssen, Elisabetha Simons namens Joanna van Soest). Deze dochter werd vernoemd naar de eerste vrouw van de vader Joannes Korstjens nl. Hendrina Heldens. Met haar had hij drie kinderen te Baarlo. De peter was andermaal de grootvader van moederszijde of een broer van de moeder (Gerardus Lynsen, ged. Helden 10 juli 1755). Meter was de moeder van de persoon waarnaar het kindje vernoemd was, Hendrina Heldens. Zij was gedoopt te Grubbenvorst op 3 november 1755 als tweede van een tweeling met als ouders: Godefridus (= Fredericus) Heldens en Joanna van Soest. De eerstgeborene, ook een meisje, stierf bij de geboorte en werd door de vroedvrouw gedoopt. Joanna van Soest werd vervangen, zij woonde immers in Grubbenvorst, door de reeds eerder genoemde stiefgrootmoeder.
- d. Mechtildis Korstjens, geb. en ged. Baarlo 22 dec. 1788 (peetouders: Mathias Janssen namens Lambertus Korstjens, Gertrudis Lynssen). Zeer waarschijnlijk werd ze vernoemd naar haar halfzuster Mechtildis Bongaerts, die dan wel jong zal zijn gestorven. Peetoom was een broer van de vader: Lambertus Corsten, ged. Baarlo 1748, overl.

Blerick 1824, tr. Blerick 1773 Joanna Welles (Blerick 1751-1804). Meter was een zuster van de moeder: Gertrudis Linssen, ged. Helden 1747, overl. Maasbree 1807, tr. Baarlo 1773 Laurentius Bouthen (Tegelen 1740 - Baarlo 1799). Laatstgenoemde was weer een broer van kwartier 21. Helena Bouthen. De wereld was indertijd nog kleiner dan tegenwoordig; qua aantallen mensen dan wel.

27 *Jacoba Michels, geb. ca. 1751*

dr. van Jacobus Michels en Judith Kessels

Zij is zonder twijfel een dochter van het echtpaar Michels-Kessels. Dit echtpaar liet acht kinderen dopen te Kessel in de periode 1734-1754, waaronder twee keer een Jacobus maar geen enkele Jacoba. Wel komt tweemaal een Wilhelmina onder deze kinderen voor, een gedoopt in 1741 en de ander in 1750. Jacoba werd meestal in de aktes vermeld als Jacomina of varianten op die naam. Haar roepnaam is dus waarschijnlijk Mien of iets dergelijks geweest en ik ben er derhalve van overtuigd dat zij identiek is met de jongste *Wilhelmina Michils*, gedoopt op 14 april 1750. De leeftijd, die bij haar overlijden in 1789 werd opgegeven, 38 jaar, klopt dan ook bijna perfect. De andere, oudere, *Wilhelmina Michels* trouwde in 1772 te Kessel met Petrus Clemens (Blerick 1743 - Neer 1813). Zij overleed bij de geboorte van haar derde kind in 1778. Petrus hertrouwde te Kessel in 1779 met Theodora Mertens (Kessel 1744 - Neer 1830), een zuster van kwartier 25. Maria Anna Martens.

29 *Mechtildis van Lier, ged. Kessel 17-4-1728, overl.*

Kessel 29-3-1819

dr. van Joannes van Lier en Beatrix Gielen

Haar overlijdensakte geeft haar een beroep: dagloonster. Verder staan er een aantal onjuistheden in deze akte: haar leeftijd is vijf jaar te hoog ingeschat (95 i.p.v. 90) en merkwaardig genoeg ook de voornamen van haar ouders (Henri en Marie i.p.v. Joannes en Beatrix).

30 *Petrus Peeters, geb. Kessel 25-4-1743, overl. Kessel 4-1-1811*

Hij werd op de genoemde datum natuurlijk gedoopt te Kessel, maar wel als Peters.

In zijn overlijdensakte staat ook zijn beroep: *cultivateur* = landbouwer.

Nr. 158 Kwartierstaat Weijenberg-Van Ool JH

30 *Jan Pieter Martinus Heuts, geb. Heer en Keer 3-5-1837*

We constateerden het reeds eerder: het lijkt me onmogelijk om in twee plaatsen tegelijk te worden geboren. Het moet in dit geval Heer zijn. Men zal misschien tegenwerpen: de inzender heeft de gemeente *Heer en Keer* bedoeld. Dit zal zonder twijfel zo zijn, maar de gemeente Heer en Keer werd al in 1828 opgeheven en bestond derhalve in 1837 al een tijdje niet meer. Hetzelfde geldt voor zijn huwelijk in 1866 en dat van zijn dochter in 1889.

Nr. 160 Kwartierstaat Welzen-Hellebrand WB

30 *Wilhelmus Koocken, geb. ca. 1722, overl. Geleen 24-4-1782*

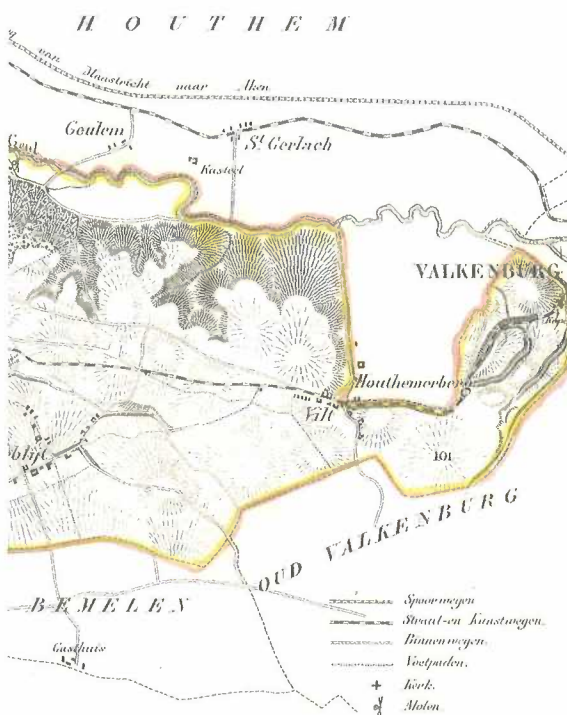
Er lijkt weinig reden om eraan te twifelen dat Wilhelmus werd gedoopt te Geleen op 8 juli 1716 als zoon van Zelmis (Anselmus) Koken en zijn tweede vrouw Lijsbeth Thonissen (= Thomissen uit Sweikhuizen-Schinnen). Beide schoonzussen alsmede een oom van moeders kant verschijnen bij de doop van Willems kinderen; alleen wie peettante Maria Thomassen was, blijft enigszins onduidelijk.

Nr. 163 Kwartierstaat Van den Wildenberg-Dohmen JH

27 *Anna Maria Lemmens, geb. Berg en Terblijt 1-2-1863*

Ik maar steeds beweren dat mensen niet in twee plaatsen tegelijk geboren kunnen worden. Dit is een vergissing. In de gemeente Berg en Terblijt kon men dit wel degelijk, althans volgens de ambtenaar van de burgerlijke stand aldaar. Hij noteerde met droge ogen dat de vader van Anna Maria, de 35-jarige metselaar Willem Hubertus Lemmens, evenals alle andere aanwezigen trouwens, in Berg en Terblijt woonden. De inwoners van die gemeente moeten toch over zeer speciale gaven hebben beschikt! Gelukkig voor ons schrijft de ambtenaar er vervolgens wel bij dat de geboorte van het kind had plaatsgevonden te *Plenkert gemeente Berg en Terblijt*.

De Plenkert lag destijds grotendeels in de gemeente Houthem op een deel van de Plenkertstraat na, dat grensde aan de bebouwde kom van de stad Valkenburg in de uiterste oosthoek van de gemeente Berg en Terblijt.

Detail uit de gemeentekaarten van Kuypers van 1866: de Plenkert in de gemeente Berg en Terblijt, uiterst rechts gelegen tegen de stad Valkenburg aan.

Noten

1. Zie ook: R.L. SAUER, *Derhaag - Genealogie: 6. Teil*, Singapore (eigen beheer) 1996. Dit boek (ook als cd-rom uitgebracht) bevat een uitgebreid overzicht van zowel de familie Derhaag uit Meeswijk alsook uit Leut. Van Cornelia en haar broer en zus vermeldt Sauer alleen de dopen, van haar ouders ontbreken de overlijdens en moeders tweede huwelijk.
2. Zie M. MEULENBERG, *De parochies Oirsbeek en Doenrade van oude tijden tot heden*, Roermond 1955, 140.
3. Zie Kwartierstaat van de kinderen Eijssen-Alofs, in: *Genealogieën IV*, door E.M.A.H. DELHOUGNE, TH.M.P.M. BOOM en L. EUSSEN, Instituut voor Genealogie en Streekgeschiedenis, Roermond 1974, 292, 298 en 301.
4. H. VAN MEGEN, *Langs Koesdonker- & Kerkveld*, Baarlo 2009, 24-46.
5. Op 3 december 1756 werd in Nederweert de doop ingeschreven van Maria, dochter van Franciscus Hendricks en Helena Lamers en achter de naam van de vader stond genoteerd 'orti ex Maesbree' [= afkomstig uit Maesbree].
6. R. HACKENG, W. KNIPSCHILD-SCHOUTEN e.a., *Inventaris van de archieven van de Gemeente Maesbree (1545-1939)* (1958), Maastricht 1993, 19-35.
7. Zie verder: A. BEMELMANS en A. KUIJK, *Bemelmans in Deutschland und ihre Niederlaendische Vorfahren*, 1993.
8. Zie voor deze tak van de familie Verbong: S. VERBONG, *Familie Verbong, van verleden tot heden ca. 1600-2001*, Haalen 2001, 67
9. Zie voor dit fenomeen: P.J.M. VAN ENCKEVORT, *Vernoemingen in het land van Kessel*, in: *Limburgs Tijdschrift voor Genealogie* 22, 1994, 75-78.

H.J. (BERT)
VAN LAER

Boekbesprekingen

Boter, Eieren & Kaas

Onlangs is het boek *Boter, Eieren & Kaas* uitgegeven over de geschiedenis van het Zuid-Nederlandsch Koelhuis te Roermond waarin een aantal interessante genealogische gegevens staan. Reden genoeg om hieraan in het LTG aandacht te besteden.

Omdat op het eind van de 19e en begin van de 20e eeuw de landbouw en veeteelt in Nederland steeds professioneler bedreven werd, ontstonden er industrieën voor verwerking van land- en tuinbouwproducten en ontstond er ook behoefte aan goede opslagmogelijkheden. Deze behoefte werd veelal ingevuld door (overkoepelende) coöperatieve organisaties of bonden. Een van de oudste zuivelbonden in Nederland was de in 1893 opgerichte Zuid-Nederlandse Zuivelbond (ZNZ), die in 1932 een van de partijen was bij het tot stand komen van het Zuid-Nederlandsch Koelhuis te Roermond. De andere betrokken partij was de Coöperatieve Roermondsche Eiermijn (CRE). Het koelhuis, dat inmiddels is afgebroken, lag op een industrieterrein omsloten door de Prins Bernhardstraat, de Koninginne-laan en de oude spoorlijn richting Dalheim-Rödgen (D). Het bijzondere van dit boek is dat daarvoor gebruik gemaakt is van notulenboeken van de betrokken coöperaties, waaronder DMV-Campina (nu Koninklijke FrieslandCampina). Omdat een groot deel van deze

notulenboeken en andere archivalia nu berusten bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) te 's-Hertogenbosch is dit niet een voor de hand liggende plaats voor het vinden en ontsluiten van interessante geschiedkundige en genealogische gegevens betreffende Roermond.

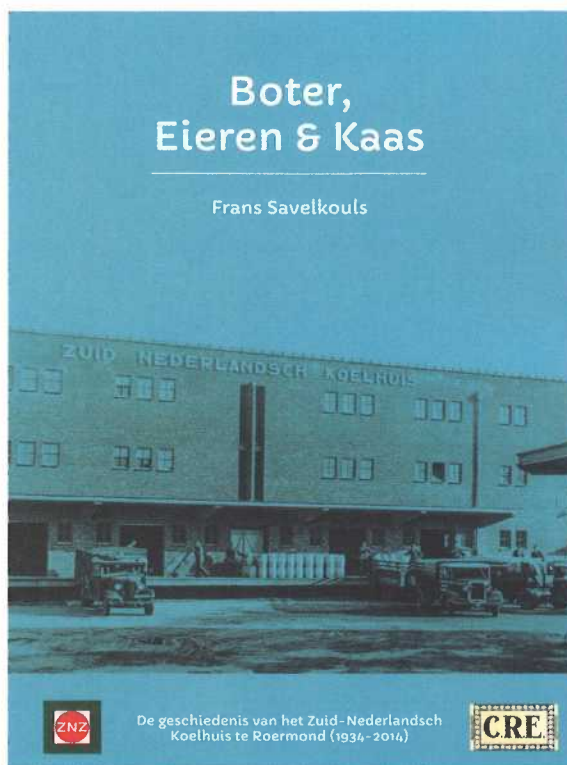
Het met zwart-witfoto's geïllustreerde boek omvat de geschiedschrijving van een gebouwencomplex dat in 2014 werd afgebroken, tachtig jaar na de ingebruikname van het eerste gebouw. Met de gedetailleerde beschrijving van de gang van zaken komt de handel en opslag van belangrijke agrarische producten in beeld. Zoals de titel al aangeeft waren dat allereerst boter en eieren (van de bij de oprichting betrokken ZNZ en CRE) en later ook kaas vanuit de kaasfabrieken van DMV-Campina. De historie van het koelhuis, met daarin meegenomen de geschiedenis van de erbij betrokken personen, is chronologisch weergegeven. Vooral de crisistijd in de dertiger jaren en de periode van de Tweede Wereldoorlog komen goed aan bod.

Voor genealogen is dit boek interessant omdat de nodige aandacht wordt besteed aan de onderlinge relaties van personen die management- of bestuursfuncties hadden bij het koelhuis.

Uit de toegevoegde kwartierstaten en verwantschapstabel wordt duidelijk dat bij het oprichten en in stand houden van coöperatieve organisaties familiebanden van groot belang waren:

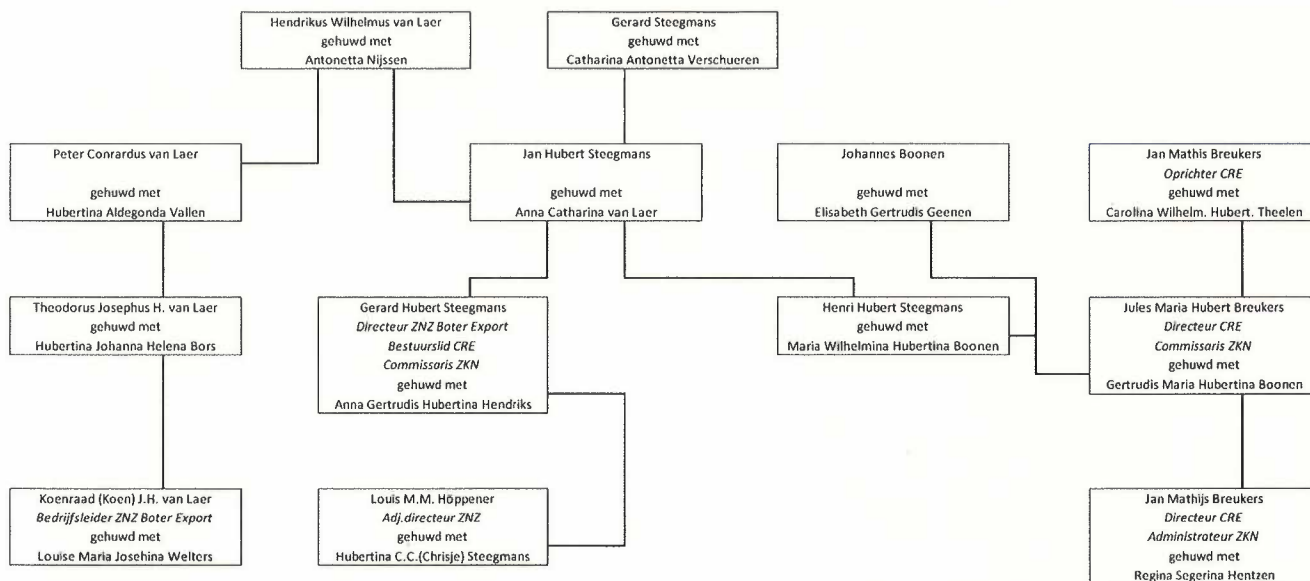
- Jan Mathis Breukers (1853 - 1923) was voorzitter van de CRE en een van de initiatiefnemers van het koelhuis.
- Jules Maria Hubert Breukers (1883 - 1964), zn. van Jan Mathis was directeur van de CRE en commissaris van het koelhuis, gehuwd met Gertrudis Maria Hubertina Boonen.
- Jan Mathijs Breukers (1910 - 1988), zn. van Jules was eveneens directeur van de CRE en administrateur van het koelhuis.
- Gerard Hubert Steegmans (1883 - 1958), zn. van Jan Hubert Steegmans en Anna Catharina van Laer, was directeur boterexport ZNZ, bestuurslid van de CRE en commissaris van het koelhuis, Sja is via de familie Boonen verwant met Jules Breukers.
- Louis M.M. Höppener (1904 - 2001), gehuwd met Hubertina C.C. Steegmans, dr. van Gerard Hubert Steegmans, was adjunct-directeur van de ZNZ.
- Koenraad J.H. van Laer (1904 - 1977), achterneef van Anna Catharina van Laer, was bedrijfsleider ZNZ boterexport.

Naast kwartierstaten bevat het boek uitgebreide levensbeschrijvingen van de genoemde personen. Het toe-

gevoegde naamregister maakt het boek voor genealogen goed toegankelijk. Het boek (totaal 114 pagina's) is geschreven en uitgegeven door Frans Savelkouls, schoonzoon van Koenraad van Laer. Het boek is voor € 10,- excl. verzendkosten bij Frans Savelkouls verkrijgbaar (e-mail: frans.ans.savelkouls@hetnet.nl).

FAMILIEVERWANTSCHAPPEN TUSSEN LEIDINGGEVENDEN ZNZ, ZKN en CRE

Verwantschappen:

- Koen van Laer was een achterneef van Chris Steegmans
- Gerard Steegmans was de schoonvader van Louis Höppener
- Koen van Laer was de achterneef van Gerard Steegmans
- Gerard Hubert Steegmans en Henri Hubert Steegmans waren broers
- De echtgenoten van Henri Hubert Steegmans en Jules M.H. Breukers waren zussen; Gerard Steegmans en Jules Breukers waren dus niet rechtstreeks verwant maar via het "tussenstation" Henri Hubert Steegmans en Maria W.H. Boonen was er sprake van een zekere familierelatie

H.J. (BERT)
VAN LAER

Keent Deel 1, Namen en Bijnamen

De Stichting Namen en Bijnamen en de Stichting de Aldenborgh zijn zéér actief met het compleet maken van de Weerter boekenserie "Namen en Bijnamen". Na het in november 2014 uitgegeven boek over het vroegere gehucht Moesel¹ is nu het gehucht Keent aan de beurt. Keent ligt, net als Moesel, aan de zuidkant van de stad Weert, aan de verbindingsweg via Altweeterheide naar het Belgische Bocholt. *Keent Deel 1, Namen en Bijnamen* is het zevende boek in de serie, die in 1990 werd gestart door de heer Bèr Raemaekers. Achtereenvolgens verschenen boeken over de gehuchten en dorpen rondom de stad Weert: Boshoven, Hushoven, Vrakker, Laar, Altweeterheide, Moesel en nu Keent. Vanwege de grootte van Keent was er teveel materiaal om op te nemen in één boek. Deel 1 bevat daarom vooral familiefoto's en kwartierstaten. In deel 2 zullen ook artikelen over de geschiedenis van Keent opgenomen worden. De basis van het boek wordt gevormd door verzamelingen van foto's van de panden, zoveel mogelijk uit de periode rond 1950. Een groot deel van de oudere panden (meestal boerderijen) zijn inmiddels door stadsuitbreiding verdwenen. In de Kerkstraat te Keent werden in de dertiger jaren veel "burgerwoningen" gebouwd, waarvan fraaie foto's in dit deel opgenomen staan. Ook illustratief zijn de foto's van de kleine boerderijen en burgerwoningen van het begin van de twintigste eeuw. De belangrijkste stap voor de voorbereiding op de boeken was het vastleggen van de bewoners (rond 1950 en rond 1980 - 1990), met de namen en bijnamen. Van deze bewoners zijn ook grote hoeveelheden portret- en familiefoto's verzameld. Naast gegevens over de woningen (207) en de gezinnen (250) zijn ook uitgebreide genealogische gegevens

ingebracht. Aan de hand van de genealogische bestanden van de redactieleden Bèr Geelen en Jac Vanderfeesten werden van een belangrijk deel van de bewoners van rond 1950 kwartierstaten in het boek opgenomen; zowaar een enorm karwei. Dit is voor 122 van de 250 families van het gehucht Keent gelukt. De (jonge) bewoners van rond 1950 vormen de probanden van de opgenomen kwartierstaten die schematisch met

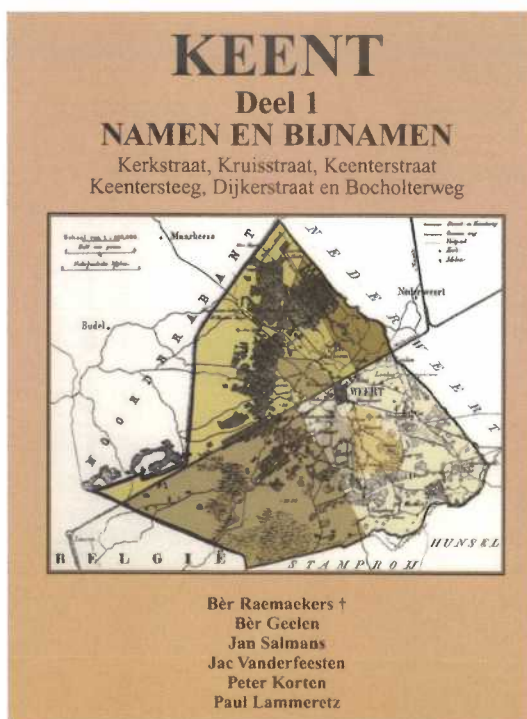
vijf generaties zijn uitgewerkt (16 betovergrootouders), teruggaand tot ca. 1800. De genealogieën gaan "leven" als daarbij dan portret- en familiefoto's en bidprentjes beschikbaar zijn.

Het boek *Keent Deel 1, Namen en Bijnamen* is het meest lijvige deel uit de serie tot nu toe geworden met 512 bladzijden. Het eerste hoofdstuk is kort gewijd aan de geschiedenis van het gehucht. Vanaf hoofdstuk 2 komt de bevolking van Keent aan bod. In de volgorde van de huisnummering van vóór 1950 worden de families, zoveel mogelijk met bijnamen genoemd. Vervolgens wordt een groot deel van het boek gewijd aan de foto's van de woningen en boerderijen en portret- en groepsfoto's van zijn bewoners. Wederom een zeer nuttig hulpmiddel bij het boek is een los bijgeleverde kaart met de situering en nummering van de woningen en boerderijen rond 1950. Dat bewoners van Weerter gehuchten in de 19e en eerste helft van de 20e eeuw erg honkvast waren kan uit de kwartierstaten vele malen afgeleid worden. Op het eind van boek wordt dit nog eens duidelijk geïllustreerd aan de hand van genealogische schema's van enkele Keentenaren waarvan een groot aantal families afstammen. Tot slot worden van een groot aantal bijnamen (waaronder patroniemen) de genealogische of heemkundige verklaringen gegeven. De vermelding van bronnen is direct in de hoofdstukken gedaan; een algemene bronvermelding wordt in deel 2 van Keent opgenomen.

Keent Deel 1, Namen en Bijnamen is een zeer waardevolle voortzetting van de reeks boeken van de Weerter gehuchten; alle lof voor de samenstellers. Een opmerking werd ook bij het boek over Moesel gemaakt, nl. dat het voor de geschiedschrijving goed geweest zou zijn geweest als er, meer dan nu gedaan is, de jaartallen bij de geplaatste foto's vermeld zouden zijn. Een namenindex zou de toegankelijkheid van dit boek als naslagwerk voor genealogisch onderzoek gemakkelijk maken. Gezien de omvang van het boek en de grote hoeveelheid namen een bijna onvervulbare wens. De redactie van dit boek bestond uit de heren Bèr Raemaekers †, Bèr Geelen, Jan Salmans, Jac Vanderfeesten, Peter Korten en Paul Lammeretz. Het boek is uitgegeven door de Stichting Namen en Bijnamen in samenwerking met Stichting De Aldenborgh van de Kring Weert van het Koninklijk LGOG (ISBN 978-90-8144 372-2). Er is nog een aantal exemplaren voor verkoop (prijs € 37,50 excl. verzendkosten) beschikbaar via het LGOG Kring Weert of bij het redactielid Jac Vanderfeesten (e-mail: jac@vafo.nl).

Noten

- 1 H.J. (BERT) VAN LAER, Boekbespreking Moesel, Namen en Bijnamen in: *Limburgs Tijdschrift voor Genealogie*, 43 (2015), 12-13.

JEAN MAENEN

Het blazoen Maenen

De auteur heeft reeds vaker over zijn voorouders Maenen gepubliceerd. Laatstelijk nog in ons zusterijdschrift *De Rode Leeuw*, jaargang 47, nr. 2, 2016: Jean Maenen, *De Dalerschans van Zutendaal*, bezit van de familie Maenen sedert 1721. Aldaar zijn in het notenapparaat ook meerdere verwijzingen te vinden naar eerdere publicaties. Het is overigens nog niet met zekerheid te zeggen of zijn familie Maenen uit Munsterbilzen op enige wijze verwant is met de navolgende familie Maenen te Meerssen. De familienaam Maenen is immers een patroniëm afgeleid van de voornaam Simon. Andere schrijfwijzen zijn dan ook Moenen, Moonen, Monen, Maanen en Manen, opgeschreven al naargelang de lokale uitspraak was en al naargelang wat iemand meende te horen en vervolgens opschreef.

Balthazar Fredericus Maenen, inwoner van Meerssen, lid van de Jonge Schutterij van Meerssen, slaagde erin om zich in het jaar 1715 tijdens het traditionele vogelschieten tot koning te kronen. Zoals de statuten het voorschreven diende hij als nieuwe koning een zilveren plaat te laten maken om die *ten laatste op Onze Lieve Heer Hemelvaartsdag* aan de koningsbreuk, de keten met de zilveren vogel en dito platen, te bevestigen. De koningsbreuk werd bij elk openbaar optreden van de schutterij door de koning rond de hals gedragen ten teken van zijn waardigheid. Eertijds bestonden er in Meerssen twee schutterijen: de Oude Schutterij voor gehuwde mannen, en de Jonge Schutterij die enkel ongehuwde mannelijke leden telde. Van dit laatste gilde was Balthazar Fredericus dus lid.

Het reglement van de twee schutterijen, opgesteld in 1699, vermeldt onder punt 1: *Comme il est très certain, que la schutterie de Meerssen a été de tous temps partagée en deux compagnies, dont l'une consistoit seulement en des gens mariées sous le titre de la vielle Schutterie, et l'autre toute en des jeunes hommes, et portoit le nom de la jeune Schutterie.* Onder de punten 2, 3 en 4 van het Schutterijreglement worden de verschillende functies binnen de schutterijen vermeld, nl.: *que les dites compagnies auront outre le dit colonel, un lieutenant-colonel et un major; que la vielle compagnie aura de plus pour ses officiers un capitain, pour le present un capitain- lieutenant, un lieutenant, un enseigne¹ et trois sergents; que de même la jeune compagnie aussy pourra avoir un capitain, un lieutenant et un enseigne².*

Dat het reglement is opgesteld in het Frans is niet te verwonderen. Meerssen behoorde destijds tot de jurisdictie van de abdij van Riaucourt in de Artois en werd bestuurd door een afgevaardigde van die abdij, nl. proost Augustin Routart. Eén van de ondertekenaars van dit schutterijreglement was ene R. Maenen, die de functie van kapitein bekleedde, de vierde in rang na de kolonel, de luitenant-kolonel en de majoor.

De breuk van Balthazar Fredericus Maenen

Het koningszilver van de schutterijen van Meerssen, waaronder de plaat geschonken door Balthazar Fredericus Maenen, wordt thans bewaard in het Klant Contact Centrum van de gemeente, Markt nr. 50.³ Op de zilveren plaat, ovaal van vorm, afgelijnd met gedreven bladmotieven, is het blazoen van de schenker geciseleerd, vergezeld van de tekst: *Balthazar Fredericus Maenen/ Coninck/ Van de Jonghe Schutterie/ der Hoofft Bancke/ Meerssen A° 1715.*⁴ Als teken dat hij de vogel naar beneden haalde, staat ook 'de papegaye' gegraveerd op het schild, boven de wassenaar.

Schutterijzilver geschonken door Balthazar Fredericus Maenen, koning van de Jonge Schutterij van Meerssen in 1715 (foto Simone Put)

De afmetingen van de plaat: grote diagonaal (D): 15 cm; kleine diagonaal (d) 11 cm. Er komen helaas geen keurmerken op de plaat voor en we weten dus niet uit welk atelier ze stamt.

Titularis Balthazar Fredericus Maenen, zoon van Joannes Maenen en Maria Thiessen (Thijssen), werd geboren te Meerssen op 2 maart 1688 en overleed er op 28-jarige leeftijd op 3 februari 1717. Vermits Balthazar Fredericus Maenen in 1715 nog lid was van de Jonge Schutterij, die enkel bestond uit ongehuwde mannen, moet hij vlak na zijn koningschap gehuwd zijn met Helena Malaise (Malesch, Malees). Met haar had hij één kind, een zoon: Johannes Maenen, gedoopt op 6

februari 1716 in de parochiekerk St.-Martinus te Maastricht.
Doopouders waren Maria Thijssen, moeder van Fredericus, en Ernestus Malees, waarschijnlijk de vader van zijn echtgenote Helena; leenpeter was Reinerus Daniels. Helena hertrouwde op 15 oktober 1730 met Willem Vaessen, griffier te Teuven.

De voormalige St.-Martinuskerk van Wyck. (tekening Alexander Schaepkens, 1840, Wikipedia)

Beschrijving van het blazoen Maenen

Van enige beschrijving van de heraldische kleuren van het blazoen is geen sprake. Op de plaat zijn geen arceringen, overeenstemmend met heraldische kleuren, aangebracht. Vandaar dat we de heraldische beschrijving voorstellen als volgt:

Een veld van sabel, beladen met twee naar elkaar gewende klimmende leeuwen van goud, genageld, getongd van keel, die gezamenlijk een gewende gezichtswassenaar van zilver tussen de voorpoten torsen; beneden in de schildpunt vergezeld van een zespuntige ster van zilver. Dekkleden en wrong van goud en sabel. Helmteken: een uitkomende leeuw van goud, genageld, getongd van keel.

Verantwoording: Omdat het een min of meer sprekend wapen is, met de wassenaar die verwijst naar de naam Maenen, associëren we het zwarte veld van het schild dan ook met de donkere hemel waarin de maan als lichtpunt verschijnt. Daarom ook dat we opteerden om wassenaar en ster een zilveren metaalkleur te geven. De gouden kleur van de leeuwen duidt dan weer op de waardigheid van de persoon als koning van de schutterij.

Het archief van het Centraal Bureau voor Genealogie (CBG), Centrum voor Familiegesciedenis te Den Haag bezit in haar collectie 'Muschart' een beschrijving van het wapen van ene Marten Maenen uit

Maastricht, gedateerd 17 september 1606, archief Culemborg 3e afdeling 3e hoofdstuk nr. 293.1. Dit wapen bevindt zich op een met een papieren ruit afgedekt zegel. De fiche van het CBG vermeldt de volgende beschrijving: 'twee toegewende leeuwen met de voorpooten tezamen vasthoudende een groote gewende gezichtswassenaar, vergezeld beneden van drie sterren naast elkaar en boven de wassenaar van een voorwerp, dat vermoedelijk een merk is'. Het wapen van Marten Maenen verschilt dus lichtjes van dat van Balthazar Fredericus Maenen. In de schildvoet van het wapen staan bij Marten Maenen drie sterren, terwijl dit bij Balthazar Fredericus Maenen er maar één is. En boven de wassenaar staat bij Marten een huismark, terwijl bij Balthazar Fredericus geen huismark te zien is.⁵ Bij Balthazar Fredericus bevindt zich daarenboven een helmteken boven het schild, terwijl bij Marten geen sprake is van enig helmteken. Geruggenstund door de heer Van Breugel van het CBG te Den Haag, durven we aannemen dat onze heraldische beschrijving van het blazoen Maenen aanvaardbaar en correct is.

Blazoen Maenen (coll. Jean Maenen)

Noten

1. Vaandrig.
2. Vgl.: J. HAEX: *Statuten en reglement van de schutterijen te Meerssen, 1699*, De Maasgouw jg. 3, 1881, pp. 570-571, 574-575, 577-578.
3. Het schutterijzilver is tentoongesteld in een vitrinekast in de voormalige proosdij.
4. Met dank aan Mevr. Zenabou Banse, gemeentemedewerkster van Meerssen, voor de spontane medewerking tijdens ons bezoek.
5. CBG, Centrum voor Familiegesciedenis te Den Haag, collectie Muschart 53i Maenen. Met dank aan de heer Guus van Breugel, productbeheerder van het CBG.